

Lytje Pole

ALLE TOERISTISCHE INFORMATIE OVER SCHIERMONNIKOOG

JAARGANG EDITIE

2019 / Herfst

Gratis
uitgave

Ontdek Schiermonnikoog

BENIEUWD WAT U ALLEMAAL
OP ONS EILAND KUNT BELEVEN?

NIET TE MISSEN
DIT KWARTAAL

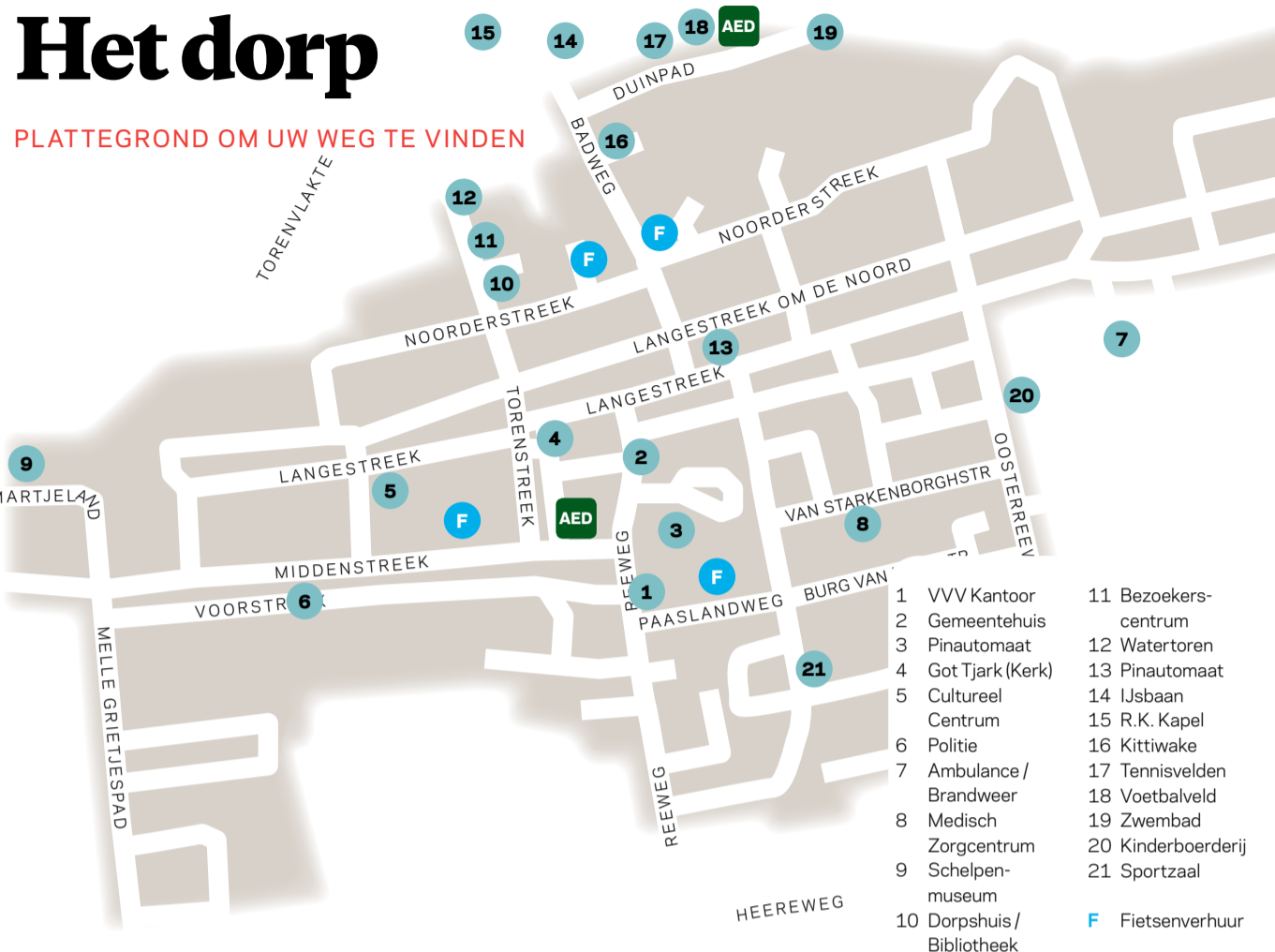
- Nationaal Park Nacht van de Nacht
- Lytje Kunst
- Waterzooi
- Winterfair

Het dorp

PLATTEGROND OM UW WEG TE VINDEN

- 1 VVV Kantoor
 - 2 Gemeentehuis
 - 3 Pinautomaat
 - 4 Got Tjark (Kerk)
 - 5 Cultureel Centrum
 - 6 Politie
 - 7 Ambulance / Brandweer
 - 8 Medisch Zorgcentrum
 - 9 Schelpenmuseum
 - 10 Dorpshuis / Bibliotheek
 - 11 Bezoekerscentrum
 - 12 Watertoren
 - 13 Pinautomaat
 - 14 IJsbaan
 - 15 R.K. Kapel
 - 16 Kittiwake
 - 17 Tennisvelden
 - 18 Voetbalveld
 - 19 Zwembad
 - 20 Kinderboerderij
 - 21 Sportzaal
- F Fietsverhuur

BELANGRIJKE ADRESSEN

Huisarts
Mw. P.S.C. Kouwenhoven
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-712400
fax. 0519-531704
Maandag t/m vrijdag spreekuur en visites op afspraak. (Voor spoed 24 uur per dag bereikbaar) 8.30-9.30 uur telefonisch bereikbaar, 9.30-10.30 uur balie open 13.30-14.30 uur telefonisch bereikbaar, 14.30-15.30 uur balie open Vergeet niet uw zorgpas en of BSN mee te nemen.

Tandarts
Mw. T.C. Robberts
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-531777 (uitsluitend op afspraak)

Fysiotherapeut
A. v.d. Meulen
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-531927 (uitsluitend op afspraak)
Telefonisch bereikbaar tussen 12:30-13:00 uur.

Thuiszorg
Het Friese Land
tel. 0900-8864 (€ 0,10 p.m.), www.thfl.nl

Dierenarts
Dierenartsenpraktijk Dokkum
Reddingsweg 38
9166 PD Schiermonnikoog
tel. 0519-292526
Eénmaal per maand aanwezig, uitsluitend op afspraak.

Apotheek
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-712400
Geopend op maandag t/m vrijdag tussen 08:30-10:00 uur en 14:00-15:30 uur. In het weekend geopend om 12:00 uur. Uitsluitend voor spoed en zonder afspraak.

Politie
Voorstreek 28
tel. 0900-8844

Kustwacht
tel. 088-7974388

COLOFON
Lytje Pole is de gratis informatiekrant van de VVV Schiermonnikoog en verschijnt viermaal per jaar.
29e jaargang, 4e kwartaal 2019
Jaaroplage: 40.000 expl.
Vormgeving: Studio Eke van Mansvelt
Drukkerij: NDC Print, Leeuwarden
Hoofdredactie: Jacqueline Mulder
Eindredactie: Henno Hogervorst, VVV Schiermonnikoog
Coverfoto: Vanessa Wentink
Fotografie: Harry Alers, Alfred Boonstra, Alexander Daems, Romy Dam, Archief 'T Heer en Feer, Foppe Schut, VVV Schiermonnikoog.
Deelnemers fotowedstrijd: Afke Bruinsma, Yasmina Faid, Suzanne Gielen, Imke Groenier, Nikki Molenaar, Hans Pasman, Frank Robert, Erik de Ruiter, Yvonne van der Voort, Noortje van Zuiddam.
Redactieadres:
VVV Schiermonnikoog
Reeweg 5 / Postbus 13
9166 ZP Schiermonnikoog
tel. 0519-531233
redactie@vvschiermonnikoog.nl

Adverteren
Adverteren in Lytje Pole is voor leden van de VVV Schiermonnikoog mogelijk met korting. Wilt u ook adverteren neem dan contact op met de VVV Schiermonnikoog.
Aanleveren kopij
Heeft u kopij dat geschikt is voor deze krant? Stuur dit dan vóór 20 november naar: redactie@vvschiermonnikoog.nl. Vanwege de soms grote aantallen kopij dat de redactie binnen krijgt, kunnen wij plaatsing helaas niet garanderen.
De Nationaal Park Schiermonnikoog pagina's zijn gemaakt door:
Teksten: Cynthia Borrás, Marjolein Leenknecht en Marijke Barhorst
Foto's: Judith Bouma, Cynthia Borrás, Bart Sikkema, Francine Venselaar en Natuurmonumenten

De informatie in deze krant is zo nauwkeurig mogelijk overgenomen. De VVV Schiermonnikoog aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor gevolgen van onjuistheden en onvolkomenheden die eventueel in deze krant vermeld staan.

AED's op het eiland
Het eiland telt negen AED's; draagbare toestellen die middels een elektrische schok het hartritme bij een hartstilstand kunnen herstellen. Een groot aantal eilanders is opgeleid om een AED te bedienen. De AED's bevinden zich bij: Spar Brunekreef, VV De Monnik, restaurant Noderstraun, drink- & eethuis De Berkenplas, strandpaviljoen de Marlijn, de jachthaven, de Brandweerkazerne en op de veerdam. Ook de ambulance en politieauto zijn voorzien van een AED.

Tekenbeet?
Kijk op www.rivm.nl

VVV Schiermonnikoog

Meer actuele informatie over Schiermonnikoog? Laat u informeren aan de balie van het VVV-kantoor. Het VVV-kantoor is geopend op maandag t/m zaterdag van 9.30 tot 17.00 uur.

Reeweg 5
tel. 0519-531233

info@vvschiermonnikoog.nl
www.vvschiermonnikoog.nl
tel. 0519-53 12 33

Bekijk ook:

- www.vvschiermonnikoog.nl/agenda
- Facebook @eilandschiermonnikoog
- Instagram @vvschiermonnikoog
- Check ook de Schier APP!

Lytje Pole Agenda
2018-2019
Zomer editie

De Lytje Pole Agenda kunt u afhalen bij het VVV-kantoor. Alles wat er op het eiland te beleven valt, staat op datum gerangschikt. Zo weet u in één oogopslag welke activiteiten er tijdens uw verblijf op Schiermonnikoog te doen zijn. De Lytje Pole Agenda verschijnt 10 x per jaar. U kunt uw activiteiten aanmelden via redactie@vvschiermonnikoog.nl.

ING

In het VVV kantoor kunt u ook terecht voor uw post en bankzaken. Het postservice punt is geopend van ma t/m za van 09:30 - 17:00 uur. Het ING servicepunt is geopend van ma t/m vr van 09:30-12:00 uur en van 14:00-17:00 uur.

Mocht u tijdsintensieve handelingen hebben verzoeken we u een afspraak te maken met een van onze medewerkers.

Beter verhuuren?
WIJ HELPEN U GRAAG VERDER.

INHOUD

Algemene informatie	2
Welkom	3
Ontdek het eiland	5
Actueel	7
Muziek	9
Evenementen	11
Kinderactiviteiten	13
Sport & Spel	15

Fiets & Wandeleiland	17
Bezoekerscentrum	20
Natuur	21,22
Activiteiten	23
November Wandelmaand	25
Excursies	27
Kunst	29
Exposities	30

Musea	31
Historie	33
Hulpdiensten	34
Naar het strand	35
Ontspanning	36
Gemeente Schiermonnikoog	37
Kerknieuws	38
Getij	39

WELKOM

Welkom op Schiermonnikoog

Het Friese Waddeneiland Schiermonnikoog is één van de prachtigste en spannendste natuurgebieden van Nederland. Het mag zich dan ook met trots Nationaal Park noemen.

Vrijwel nergens anders zijn er op zo'n kleine oppervlakte zoveel verschillende landschappen te vinden: bossen en duinen vol geurige bloemen,

het oneindige strand, een uitgestrekte kwelder met ongerept uitzicht, en wadplaten vol vogels, véél vogels. Zelfs in het toeristisch hoogseizoen huizen op het vogeleiland Schiermonnikoog nog altijd veel meer vogels dan mensen!

Dé plek

Schiermonnikoog is 20 kilometer lang en 4 kilometer breed, en daar

mee verreweg het kleinste bewoonde Waddeneiland. In de natuur vindt de liefhebber alle rust en ruimte, in het dorp vinden eilander en gast elkaar op de gezellige terrasjes alsmede in de sfeervolle horeca en winkeltjes.

Hoe klein Schiermonnikoog ook is, het biedt grootse mogelijkheden en is dé plek om even helemaal weg te zijn.

Marja zit al jaren in de organisatie van de Wandelmaand. Zij vindt het belangrijk zich als jongere in te zetten voor Schiermonnikoog. Ze vertelt graag wat haar drijft.

Het idee achter de November Wandelmaand was dat ons eiland veel bezocht wordt door mensen die graag wandelen en van onze rijke natuur komen genieten. In 2012 was de eerste mini-editie en alles werd geregeld door één persoon. Na dat jaar bleek dat hulp troepen ingeschakeld moesten worden en een oproep volgde.

“Verbinden tijdens de November Wandelmaand”

MARJA BEEN

Daarop heb ik gereageerd. Hoe mooi is het dat je wandelingen kunt organiseren waar anderen ook van kunnen genieten? Ik gun eenieder het gevoel dat het mij geeft wanneer ik door het bos loop, de wind door mijn haren voel en de dennengeur mijn neus bereikt. Daarnaast vind ik het belangrijk om me in te zetten voor Schiermonnikoog en mij hard te maken voor onze toekomst.

De Wandelmaand heeft zich in de loop der jaren flink ontwikkeld.

Van 445 kaartjes in 2015 naar 967 in 2018! Het draait vrijwel volledig op vrijwilligers. De organisatie ligt in handen van de werkgroep. Zowel medewerkers van Natuurmonumenten, van het Bezoekerscentrum en eilanders zijn gidsen. De VVV heeft een ondersteunende rol voor wat betreft de verkoop en marketing.

Naast dat het een prachtig evenement is, zorgt de Wandelmaand ook voor verbinding. Bij het samenstellen van de menu's bij de culinaire routes kijken de horecaondernemers

in elkaars keuken. En een dame van 95 vertelt een prachtige maar verdrietige verhaal over haar tijd in het verzet aan een kamer vol mensen die aan haar lippen hangen. Wie geniet er het meest?

Voor het programma van 2019 verwijs ik u graag naar de website.

Marja zit al jaren in de organisatie van de Wandelmaand. Zij vindt het belangrijk zich als jongere in te zetten voor Schiermonnikoog. Ze vertelt graag wat haar drijft.

meubelmakerij lijstwerk maatkasten

Bijna voor alles een oplossing!

André Bolhuis

Kerkpad 1, 9951 EP Winsum (Gn)
werkplaats: Touwslagersbaan 28, 9804 RJ Noordhorn (Gn)
www.andrebolhuis.nl • info@andrebolhuis.nl • 06-49934126

23 volledig ingerichte 2-6 persoons appartementen

- ✓ Gelegen in het centrum van het dorp
- ✓ Voorzien van eigen keuken, douche en toilet
- ✓ Incl. linnengoed, handdoeken en theedoeken
- ✓ Gratis draadloos internet
- ✓ Voor aanbiedingen zie onze website

www.schieronline.nl | info@schieronline.nl | 0519 53 12 72

LEKKER LEZEN OP SCHIER- MONNIKOOG

Boeken, e-books,
tijdschriften en dvd's.
De bieb heeft het!

Gratis voor kinderen
en jeugd tot 18 jaar en
boetevrij voor iedereen

Bibliotheek
Schiermonnikoog
Torenstreek 18a

dinsdag 15.00 - 18.00
woensdag 15.00 - 18.00
donderdag 15.00 - 18.00
vrijdag 15.00 - 18.00

En tijdens schoolvakanties
Noord en Midden

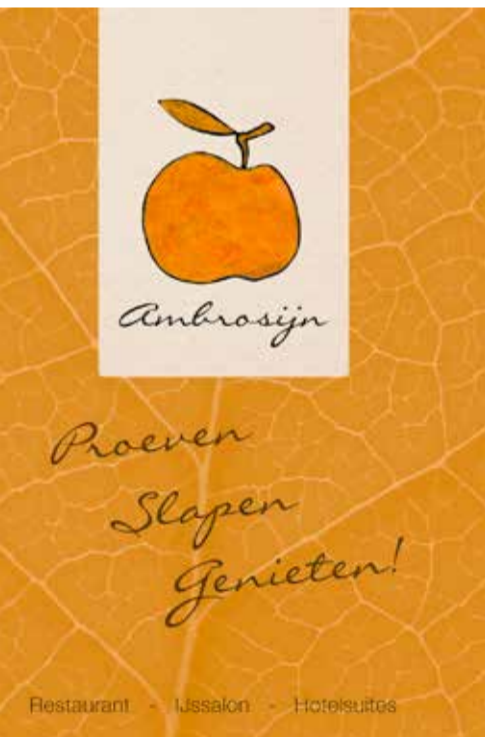
maandag 15.00 - 18.00
dinsdag 15.00 - 18.00
woensdag 15.00 - 18.00
donderdag 15.00 - 18.00
vrijdag 15.00 - 18.00
zaterdag 10.00 - 12.00

ontdekdebieb.nl

/ontdekdebieb

06 - 15 12 72 02

de Bibliotheek
Noord Fryslân

www.ambrosijn.nl | 0519-72 02 61

Langestreek 13 - Schiermonnikoog

Strandpaviljoen
"De Marlijn"

Schiermonnikoog - demarlijn.com

De meest noordelijke strandlocatie van Nederland;

Voor uw kopje koffie of drankje, borrelhapje of lunch en in het hoogseizoen ook voor uw diner. Daarnaast bieden wij uitgebreide mogelijkheden voor gezelschappen, feestjes, bruiloften e.d.

Standpaviljoen "De Marlijn"

Prins Bernhardweg 2, 9166 SH Schiermonnikoog
tel: 0519-531397 | info@demarlijn.com

www.zetstrabouw.nl

zetstra bouw
 groningen

onderhoud - renovatie - verbouw - nieuwbouw - inbraakpreventie

Hoendiep 101 tel: 050-3121369 fax 050-3126434

WAT JE NIET MAG MISSEN

De Monnik

Om de eerste bewoners van het eiland te eren, is in 1961 het standbeeld van de Schiere Monnik op het Willemschhof naast het gemeentehuis onthuld. Kunstenaar Martin van Waning maakte dit bronzen beeld.

Vredenhof (1)

Op het Vredenhof - verscholen in het groen aan de Reddingsweg - liggen drenkelingen en oorlogsslachtoffers uit beide Wereldoorlogen, afkomstig uit onder andere Australië, Canada, Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en Polen. Een aantal eilanders, waaronder hotelier Sake van der Werff, nam rond 1917 het initiatief tot de bouw van deze begraafplaats.

1

Schiermonnikoger almanak 2020

Wist je dat er een verschil bestaat tussen het tijdstip van de getijden aan de wadkant van Schiermonnikoog versus de Noordzeekant? Dit heeft onder andere te maken met de afstand die het water vanuit de Noordzee moet afleggen. In de Schiermonnikoger almanak zijn alle getijden berekend voor de Veerdam. Wie de getijdentabel wil gebruiken op het Noordzeestrand moet van de vermelde tijdstippen circa 45 minuten aftrekken. Kijk voor verkooppunten op www.dewit-tehaas.nl

Vuurtorens (2)

In 1853 zijn op het eiland twee torens geplaatst, in opdracht van Koning Willem III. Met hun stilstaande lichten vormden zij bakens voor het scheepsverkeer. Wanneer de lichten van de twee torens samenvielen, wisten de schippers dat ze tussen de banken door van de Noordzee naar de Waddenzee konden varen. Aan het begin van de 20e eeuw kreeg de rode toren (Noordertoren) mechanisch, ronddraaiend licht, waardoor de witte Zuidertoren (nabij het huidige Bezoekerscentrum) overbodig werd. De witte toren is decennia in gebruik geweest als watertoren. De rode toren is nog steeds 24 uur per dag bemand.

2

Kerken (3)

Wie met de boot het eiland nadert, ziet behalve de twee vuurtorens ook het torentje van de Got Tjark (Grote kerk) boven de huizen uitsteken. Deze kerk in het dorpscentrum is gebouwd in 1866. Halverwege de Badweg staat de Rooms Katholieke kapel, daterend uit 1915. En aan het einde van de Langestreek staat de voormalig gereformeerde kerk, nu het Cultureel Ontmoetingscentrum (COS).

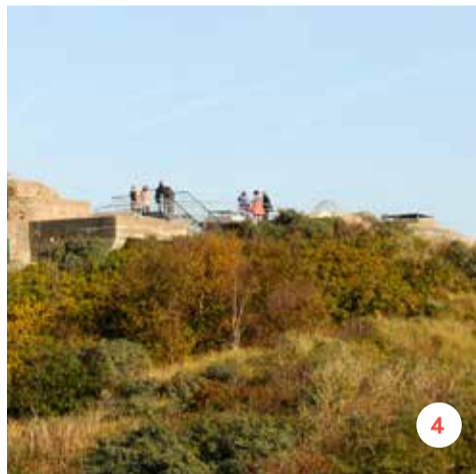
3

Jachthaven

In 1927 werd de eerste aanlegsteiger aangelegd, aan de zuidkant van het eiland. Voorheen ging de postboot op het wad voor anker en werd alles en iedereen per paard en wagen van en naar de boot gebracht. In 1962 werd de huidige aanlegsteiger in gebruik genomen, en kreeg de oude haven de functie van jachthaven. De jachthaven is gemiddeld 1,50 m diep en biedt plaats aan ongeveer 120 schepen.

Bunker Wassermann (4)

De Wassermann aan de Prins Bernhardweg is gebouwd op de plek waar vroeger het Poemelsduin lag. Deze werd afgegraven en de bunker opgebouwd. Vervolgens is het duin rond de bunker aangebracht. De naam Wassermann komt van een radarsysteem dat op Schiermonnikoog nooit gefunctioneerd heeft. Nu is het een geweldige uitkijkpost..

4

Walviskaak

De walviskaken in het dorpscentrum herinneren aan de walvisvaart, waarbij meerdere eilanders in de na-oorlogse jaren betrokken waren. Eilander Klaas Visser is zelfs jaren kapitein van de Willem Barendsz geweest, het moederschip van vele expedities. In 1950 nam hij na één van zijn laatste reizen de onderkaak van een 32-meter lange blauwe vinvis mee naar huis, geschoten in de Zuidelijke IJzsee. Deze kaken staan nu in het dorpscentrum, voor galerie Ogygia, waar vroeger de zeevaartschool gevestigd was.

Eendenkooi (5)

In 1861, een jaar na het ontstaan van de Banckspolder, creëerde de meest oostelijke boerderij in de polder een eendenkooi. Voorheen werd de kooi als jachtmiddel gebruikt, tegenwoordig geeft boer en kooiker Theun Talsma excursies op de Kooiplaats.

5

Westerplas

De westkant van het eiland was oorspronkelijk ook kwelder, tot het in 1962 van de Waddenzee werd afgesloten. Het zoetwatermeer dat ontstond is een heus vogelparadijs geworden, goed te bezichtigen vanuit de vogelkijkhut.

Bakens (6)

Op de kwelder, aan de oostkant van het eiland, staan twee bakens: de Kobbeduinen en het Willemsduin. Vroeger werden op deze bakens en op de westpunt van het eiland vuurpotten gestookt, om de zeevarenden de weg te wijzen. Verhalen gaan dat eilanders expres ook vuurtjes op het strand stookten zodat schepen (roofgoed) op de banken liepen.

6

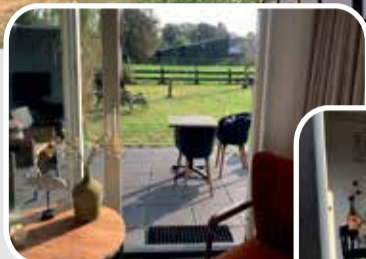
Fier, heel fier fan't drokke livven,
Mooi de gotte see ferbeewwn,
Lei in plak, dat us so nooi is,
Dat is us gebeurtegreewwn.
Tichtby wer de brauning klond're,
Op'e banken feur de waal,
Heersden wy de aiste klanken,
Fan us meuje memmetaal.
Heersden wy de aiste klanken,
Fan us meuje memmetaal.

Ver, heel ver van het drukke leven
Met de grote zee verbonden
Ligt een plek, die ons zo dierbaar is
Dat is onze geboortegrond.
Dicht bij de klotsende branding
Op de banken voor de wal
Horen wij de eerste klanken
Van onze mooie moedertaal.

HET EILANDER VOLKSLIED

Tekst: Lammert Wiersma

Huisje Lente op Schiermonnikoog

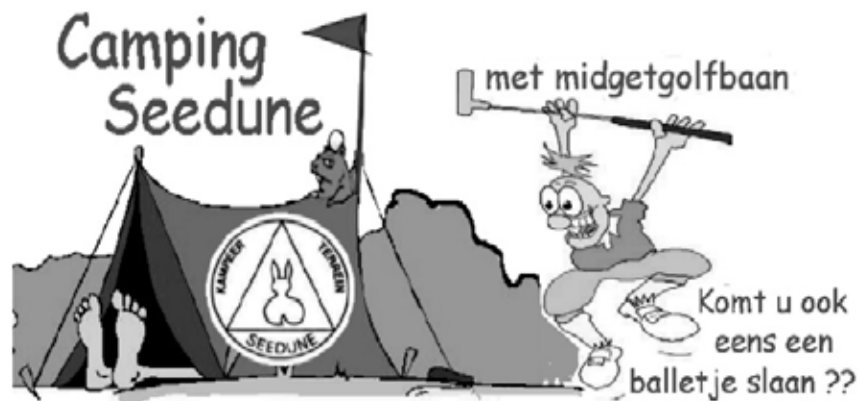

VEEL PRIVACY
TUIN OP
HET ZUIDEN

Sfeervol vakantiehuisje te huur

Huisje Lente is een gezellig ingericht vakantiehuisje voor 2 personen. Vrijstaand, met grote tuin en rustig gelegen aan de rand van het oude dorp. Het gezellige centrum van Schiermonnikoog is om de hoek. In een kwartiertje lopen bent u al in de duinen, het strand en de zee. Heerlijk uitwaaien. Boek nu, voor meer informatie of reserveringen:

www.lente.nl 06 151 55 902 mail:info@lente.nl

waar u gezelligheid, rust en ruimte midden in de natuur kunt vinden.
Seeduneweg 1, 9166 RX Schiermonnikoog 0519-531398 WWW.SEEDUNE.NL

Onder Zeil | Bed & Breakfast |
Nautische lifestyle & watersportaccessoires

Weer verkrijgbaar:

Wijs met de Waddenzee-sweaters en t-shirts van de Waddenvereniging !!

Kleding van Fisherman out of Ireland, Holebrook of Sweden, Irelands Eye, St. James en Blue Loop Originals. Nautische cadeau's en klein assortiment watersportartikelen. KNRM artikelen. **KNRM**

Waddenvereniging

Kom ook eens logeren in de B&B !

Reeweg 8 Schiermonnikoog 0519 720530 info@onderzeil-schiermonnikoog.nl
www.onderzeil-schiermonnikooq.nl

24/7 watertaxi from and to the island

24/7 WATERTAXI

Free parking at Lauwersoog
Max. 12 passengers

Call us at +31 (0)519 349133 | follow us at twitter @wadden_taxi
FB Watertaxi naar Schiermonnikoog | www.bms-bv.com

STREEK 56

drogisterij & kinderkleding
maat 56 t/m 176

LANGESTREEK 56 | 9166 LD SCHIERMONNIKOOG | 0519 531962 | WWW.STREEK56.NL

TOX BAR

eten
drinken
dansen

Elke dag een feestje!

www.toxbar.nl | facebook.com/toxbar | 0519-53 13 73

SCHIERMONNIKOOG

Klaas Sikkema, veel meer dan ondernemer alleen

Deze zomer heeft Schiermonnikoog veel te vroeg afscheid moeten nemen van Klaas Sikkema. Klaas overleed op 66-jarige leeftijd. Hij was vooral bekend als eigenaar van de Berkenplas en Cafeteria De Halte. Echter voor het eiland was hij veel meer dan dat...

Gedurende zijn leven op het eiland heeft hij tal van bestuurlijke functies vervuld. Zo was hij voorzitter van de Werkgroep Recreatie en algemeen bestuurslid van de stichting Sociaal Cultureel Werk (SCW), bestuurslid van de kiesvereniging Liberalen Schiermonnikoog, lid van de medezeggenschapsraad van de lagere school, zat hij in de commissie die de mogelijkheid van samengaan van beide basisscholen onderzocht, was hij jarenlang bestuurslid van de VVV, medeoprichter en bestuurslid SOV (Schiermonnikog Ondernemers Verbond) en in die hoedanigheid lid van het Overlegorgaan Nationaal Park. In 1990 verscheen de eerste editie van deze door hem bedachte en ontwikkelde Lytje Pole Krant, toen nog een jaarkrant, maar al gauw werd het een kwartaalkrant. 25 jaar heeft hij met zijn

krant de toerist van nuttige informatie voorzien. In 2017 heeft hij de krant uit handen gegeven en wordt deze nu in opdracht van het VVV door de huidige redactie samengesteld. Sinds 1996 was Klaas Sikkema lid van de Plaatselijke Commissie KNRM in de functie van PR-coördinator. In 2017 kreeg Klaas Sikkema een onderscheiding als Ridder in de orde van Oranje-Nassau voor alle inzet die hij heeft getoond voor de eiland-gemeenschap.

Klaas is door een erehaag van KNRM-medewerkers binnengedragen voor zijn afscheidsdienst. Tijdens deze emotionele dienst werd vooral duidelijk wat hij heeft betekend voor zijn familie, vrienden en medewerkers van beide horecabedrijven. Zijn oprechte interesse, vaderlijke woorden, droge humor, niet aflatende gastvrijheid van zowel hem als van zijn vrouw Janny waren terugkerende thema's als ook dat Klaas een gevoelsmens was die niet alleen op het eiland maar ook daarbuiten zeer zal worden gemist. De redactie wenst Janny, zijn kinderen Roland en Marjan met hun partners en zijn kleinkinderen veel sterkte met dit grote verlies.

Galerie Ogygia sluit haar deuren...

In 2015 hebben Coba Harthoorn en Klaske Noordenbos de stap gemaakt van een kleine locatie aan de Middenstreek naar een veel grotere locatie in het centrum van het dorp, het voormalig Rabobankgebouw, ook wel bekend als de oude Zeevaartschool.

Na de opening van de nieuwe locatie hebben de beide dames ruim 4 jaren de galerie mogen runnen op deze plek. Hier komt nu een einde aan. Het pand is verkocht en krijgt een andere bestem-

ming. Er is van alle kanten met hen meegedacht de galerie te kunnen voortzetten maar zij hebben het besluit genomen te stoppen. Voor een galerie zoals ze nu hebben opgebouwd is een grote locatie nodig. Coba en Klaske kijken terug op een bijzondere periode waarin ze veel leuke, boeiende, markante en mooie mensen hebben ontmoet en/of mee hebben samengewerkt. Het is zeker ook een periode waarin ze veel hebben bereikt en ontwikkeld op het gebied van de kunst op Schiermonnikoog. De galerie sluit op 31 december.

Fairtrade en Global Goals

Schiermonnikoog heeft sinds 2015 de titel Fairtrade gemeente. Fairtrade is eerlijke handel met respect voor mens en milieu. Kiest u op ons eiland ook voor de diverse Fairtrade producten in winkels en horecabedrijven?

Schiermonnikoog wil nog een stap verder en zal de komende jaren gaan werken aan 17 door de Verenigde Naties opgestelde Sustainable Development Goals (kortweg Global Goals). Denk hierbij aan het bestrijden van armoede, voorkomen van honger, schoon

drinkwater, gender-gelijkheid, beperkt gebruik van bestrijdingsmiddelen, vervuiling van de zee terugdringen, goed onderwijs, duurzame energie en

een transparante overheid. Ook jij kan daar een steentje aan bijdragen. Bijvoorbeeld door het schoonhouden van de stranden, spaarzaam om te gaan

met drinkwater, door te voorkomen dat voedsel moet worden weggegooid, door te kiezen voor duurzaam vervoer op het eiland en door mee te denken over het doel om van dit kleine eiland een groot voorbeeld te maken.

Hotel van der Werff ANNO 1726

Eerste en oudste hotel ter plaatse

Origineel interieur

Sfeervolle ouderwetse gelagkamer

Reeweg 2 9166PX Schiermonnikoog 0519531203

hotelvanderwerff.nl

Open Atelier KunstFaam

Bij open atelier KunstFaam maken en verkopen we kunst, bieden we handgemaakte producten van andere makers aan en geven we workshops. Voor de creatievelingen, die liever zelf aan de slag gaan, zijn er bij KunstFaam ook diverse schilders- en tekenmaterialen te verkrijgen.

Kunstfaam

Badweg5 - www.kunstfaam.nl - 0615377415

WIJN
OP 'T
OOG

WORKSHOP & PROEVERIJ

IEDERE DINSDAG tijd 20.30-22.30u

LOCATIE: Kleur aan Zee, Langestreek 15, Schiermonnikoog

Iedere dinsdagavond geeft Sommelier Eelke van der Heide een informele workshop en neemt je mee in de wereld van wijn. Deze heerlijke én leerzame wijnworkshop met het proeven van diverse wijnen met wijn-spijs-combinaties wil je niet missen. Het is een leuke, gezellige en slimme manier om meer over wijn te leren.

Aanmeldingen of informatie:

- www.vvvschiermonnikoog.nl
- www.wijnophetoog.nl

Een workshop of proeverij met je eigen gezelschap?

Informeer gerust naar de mogelijkheden voor een proeverij op maat en/of op locatie!

De Ware Jakob

*Gezellig uit eten op Schiermonnikoog.
Laat u verrassen door onze
gevarieerde keuken.*

Langestreek 46
9166 LD Schiermonnikoog

0519 - 531687
dewarejakob.nl

“CULINAIR GENIETEN”

**Om de
Noord**
HOTEL BRASSERIE
SCHIERMONNIKOOG

Langestreek 66

9166 LE Schiermonnikoog

0519-700200

Info@hotelomdenoord.nl

Www.hotelomdenoord.nl

eten, drinken
& genieten...

Noderstraun

Dineren en lunchen met uitzicht op zee...

Tevens verhuur luxe appartementen

Badweg 32 | 0519- 531940 | www.restaurantnoderstraun.nl | info@restaurantnoderstraun.nl

28 SEPTEMBER T/M 3 OKTOBER

Internationaal Kamermuziekfestival Schiermonnikoog

Op Schiermonnikoog zijn veel meer vogels dan mensen. Misschien wel het drukst is het in het najaar, als het kamermuziekfestival plaatsvindt. Wanneer muzikliefhebbers zich door de streken reppen naar een concert of masterclass, of even uitwaaien op het strand bevinden ze zich, vaak zonder

het te weten, middenin een dramatisch vogelspektakel. Een spektakel dat zich afspeelt in een weergaloos, steeds veranderend decor. Het Internationaal Kamermuziekfestival Schiermonnikoog staat dit jaar in het teken van dit vogelspektakel.

1 OKTOBER

Ontbijtconcert

Martin Moriarty, ster van allerlei jeugdige orkesten - zoals dat van zijn alma mater, het Conservatorium van Amsterdam - opent de dag poëtisch in de Sint-Egbertkapel. Zijn altviool scheert hoge toppen om vervolgens soepel onder de pianobegeleiding van Shane van Neerden te duiken in drie aandoenlijke preludes, waarmee Sjostakovitsj zijn solocarrière een boost wilde geven. Met de imposante Bowen-sonate komt Moriarty écht in zijn element: de componist verkoos de warme altvioolklank ver boven die van de viool.

2 OKTOBER

Avondconcert

Pianist Julian Schneemann nodigt voor zijn project Caravan vrienden vanuit de hele wereld uit in Cultureel Ontmoetingscentrum De Stag aan de Langestreek. Oostelijke en westelijke windstreken ontmoeten elkaar in een fusie van folk, jazz en klassieke muziek. Naast een vaste kern van musici heeft Schneemann voor deze avond drie jonge zangtalenten uitgenodigd. Wasim Arslan is afkomstig uit Syrië, Shishani Vranckx heeft Belgische-Namibische roots en Madhu Lalbahadoersing is Nederlands-Indiaas.

25 & 26 OKTOBER

Simpel Zat

Simpel Zat, een coverband uit Bedum en al meer dan 30 jaar een begrip op Schiermonnikoog, laat op 2 achtereenvolgende avonden de meest geweldige evergreens horen. Kom lekker swingen in Café It Aude Beuthús!

26 OKTOBER

Kamerkoor Zestien Wad zingt Scandinavische muziek

Landelijk kamerkoor Zestien Wad o.l.v. dirigent Wim van Herk geeft op 26 oktober 2019 op Schiermonnikoog een concert met koormuziek van Scandinavische componisten in Cultureel Ontmoetingscentrum De Stag. Het programma bevat een keur aan prachtige a capella koormuziek van onze noorderburen Denemarken, Noorwegen, Zweden en Finland. Het koor brengt bijzondere werken tot klinken van componisten als Sibelius, Nystedt, Gjeilo, Rautavaara, Stenhammar en Sandström. Aanleiding voor de naam van het koor was het eerste programma dat werd uitgevoerd door zestien zangers op

Vlieland. Sindsdien werd het gekozen programma leidraad voor de bezetting. Zo voerde het koor de Johannes Passion en de Hohe Messe uit met 28 zangers. Uiteraard werden hierbij ook instrumentalist ingeschakeld. Zestien Wad heeft zich in de loop der jaren ontwikkeld tot een veelzijdig ensemble. Naast het klassieke a capella repertoire uit voornamelijk de 19e en 20e eeuw waagde het koor zich meer malen en met succes aan lichte muziek zoals Jazz standards en arrangementen van popnummers. Hierbij genoot het koor begeleiding van een Jazz trio. In 2015 maakte het koor een concertreis naar Marokko met het programma 'Chansons classiques et populaires'.

16 NOVEMBER

Zo gaat het

Een doortastende monoloog over troost in een wereld waarin de tijd vaak ongenadig is. Door Freek Vielen en Harald Austbø. Op 13 februari 1945 verblijft Kurt Vonnegut als krijgsgevangene in een leegstaand slachthuis in Dresden, waar hij in een koelcel een verwoestend bombardement overleeft. Pas vierentwintig jaar later weet hij de verschrikkingen van die periode onder woorden te brengen in zijn beroemd geworden roman. In 2014 wordt de moeder van Freek Vielen ernstig ziek. Sindsdien worstelt hij met de vraag in hoeverre we ons lot naar eigen hand kunnen zetten, en in welke mate we slechts slaaf zijn van de tijd. Als ze vier jaar later overlijdt, zoekt hij zijn troost in de literatuur. Kurt Vonneguts roman Slaughterhouse-Five, maar ook Mijn Strijd van Karl Ove Knausgaard en Hoogteverschillen van Julian Barnes geven hem inzicht in de onverbiddelijkheid, maar ook de hoop en het plezier in het leven. Met die romans als leidraad, stort Vielen zijn persoonlijke hersenspinsels uit over

zijn publiek, daarbij begeleid door de top-cellist en human-beatboxer Harald Austbø. Deze voorstelling is te zien in het Dorpshuis, kaarten aan de zaal en in de voorverkoop bij de VVV. De voorstelling duurt ongeveer een uur; na afloop is er gelegenheid om met de makers na te praten.

Paardrijden op Schiermonnikoog

Ontdek Schiermonnikoog per huifkar of vanaf een paardenrug

Wij bieden aan:
Strandritten
Bosritten
Huifkartochten
Wandelpony's
Ponykampen

Stal Florida
Mts Holwerda-van der Bijl
Reddingsweg 38
9166 PD Schiermonnikoog

Telefoon: 06 41 91 87 02
Email: stalflorida@gmail.com

www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl

www.harthoornhuifkarren.nl

Hellema notaris

Dokkum | Ameland | Schiermonnikoog

Hogepol 18, 9101 LZ Dokkum
Tel: 0519 29 49 15
info@hellemanotaris.nl
www.hellemanotaris.nl

Dokkum

Ameland

Schiermonnikoog

De notaris voor Noord Oost Friesland

Drink- & Eethuis,
met snack- & ijskiosk,
groot en beschut zonneterras,
goed zwemwater en speelstrand

drink & eethuis de Berkenplas

Prins Bernhardweg 1
Schiermonnikoog

tel. 0519 531570
www.schiermonnikoog-horeca.nl

ook voor groeps catering hét adres!

Schiermonnikoogsche Vlooienkruid

Sinds kort is dit het nieuwe eilander streekproduct. Dit kruid groeit op de kwelders en brakke gronden aan de kuststroken. Het is echter een beschermde plant, en staat op de zgn. Rode lijst.

Door de huidige eigen kweek en verbouw is er nu de mogelijkheid om dit kruid van eigen oogst te vermarkten. Vlooienkruid is al eeuwen bekend bij de Schiersche Zee en Walvisvaarders, als middel tegen mot en ongedierte in hun zeemanskisten.

Als Eilander kinderen aan de wal gingen studeren, kregen ze van thuis een bosje vlooienkruid mee, om die bij het gastgezin in het stromatras te stoppen, dan kwamen ze tenminste niet onder de vlooiën thuis.

In de literatuur wordt ook de insectenwerende werking aangeprezen. Het puur natuur product wordt verkocht als anti vlieg/mug weermiddel, als cadeautje, of als een speciaal eilander herinnering. De naamsbekendheid van **Schiermonnikoogsche vlooienkruid** evenaart hiermee de andere eilanden producten, als Texelsewol en Cranberries van Terschelling. Dit product is het hele jaar te verkrijgen bij:

Kantoor van het
V.V.V. Reeweg 5
Schiermonnikoog.
Drogisterij Kolstein.
Langestreek 56
Schiermonnikoog
Of www.schiermonnikoogshop.nl

Waddenvereniging

Een beetje verliefd...

...op de Wadden.

Vlinders in je buik zodra je de boot afstapt. Groeiende liefde bij elk nieuw paadje dat je ontdekt, bij elke schelp die je vindt en elke keer dat je tot je enkels in het slik staat. De tijd lijkt te verdwijnen...

Wil je dit gevoel voor altijd vasthouden?

Ga dan vandaag nog naar ikbenopdewadden.nl
en zeg 'Ja, ik wil!' tegen de Wadden!

IEDERE WOENSDAG

Haken & Breien

Iedere woensdag komen dames van het eiland in de bibliotheek bijeen om te haken en te breien. Voor een goed doel in een ver buitenland, voor de kleinkinderen en sowieso voor de gezelligheid. Regelmatig schuiven ook gasten aan. Heb je zin om mee te doen? Je bent van harte welkom!

3 OKTOBER

Earth Flight

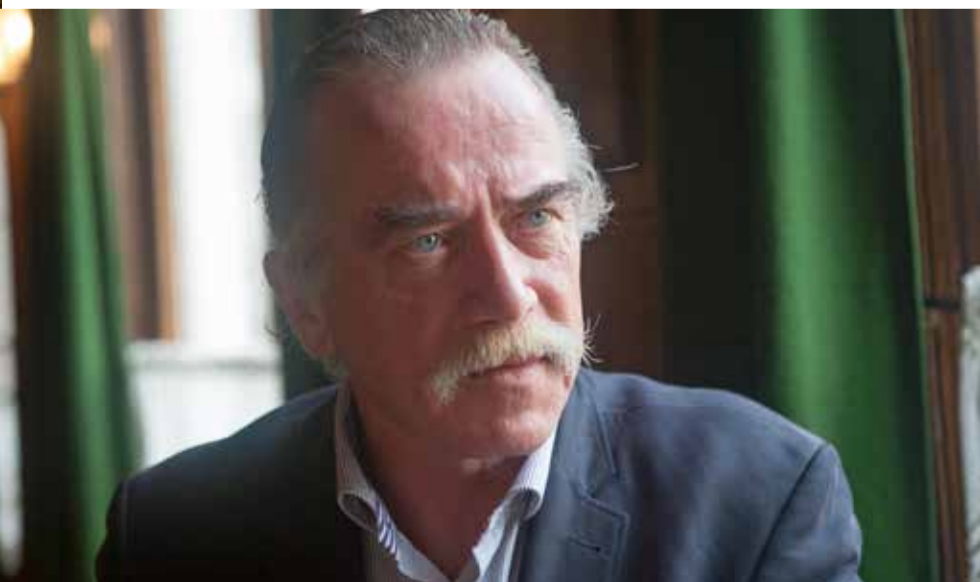
De natuurdocumentaire Earth Flight (BBC Earth, 2012) is letterlijk gefilmd vanuit het perspectief van vogels. In de aflevering 'Europe' volgen we de indrukwekkende migratie van vogels boven ons continent. Deze film is onderdeel van de programmering van het Internationaal Kamermuziek Festival en wordt vertoond in het Dorpshuis.

2 NOVEMBER

Biografie oud-burgemeester Sjon Stellinga

Kom naar de presentatie van de biografie van Sjon Stellinga, in zijn boek 'Verdwaald op Schiermonnikoog' beschrijft de auteur op openhartige wijze zijn burgemeestersjaren op dit eiland en de gebeurtenissen die leidden tot zijn volgens velen onnodige vertrek. Schiermonnikoog is niet zo groot. Verdwalen op dit prachtige eiland lijkt dan ook schier onmogelijk.

NOVEMBER WANDELMAAND

In het kader van NOVEMBER WANDELMAAND worden deze maand drie films in het dorps huis vertoond. Om zeker van een plaatsje te zijn kun je je kaartje ook alvast online bestellen via www.vvvschiermonnikoog.nl.

5 NOVEMBER

All is lost

Solo zeiler Robert Redford neemt het op tegen de elementen. Hij loopt averij op door een botsing met een op drift geraakte zeecontainer. Zonder navigatiesysteem of communicatiemiddelen zeilt hij af op een gevaarlijke storm. Hij raakt verdwaald en worstelt alleen tegen een kwaadaardige moeder natuur. De brandende zon en het gebrek aan voedsel en drinkwater zorgen ervoor dat de situatie steeds zorgwekkender wordt. Al zijn inspanningen en vindingrijkheid zijn erop gericht dit hoe dan ook te overleven.

12 NOVEMBER

The Way

Een wandeling vanuit Frankrijk naar Santiago de Compostella. Maar dan wel op zijn Amerikaans: Tom Avery (gespeeld door acteur Martin Sheen), een al wat oudere oogarts uit Californië, krijgt op een dag het bericht dat zijn zoon Daniel is overleden tijdens een storm in de Pyreneeën. Tom heeft geen idee wat Daniel daar moest. Hun relatie was niet al te best. Tom kon nooit veel begrip opbrengen voor de keuze van Daniel om de wereld rond te reizen in

plaats van te studeren en zich te setelen. Tom besluit om naar Frankrijk af te reizen om zijn enige zoon op te halen. Daar ontdekt hij dat Daniel was begonnen om de Camino de Santiago te lopen. Deze route, die ook wel het Jacobspad wordt genoemd, is een pelgrimstocht die door Frankrijk en Spanje leidt naar het graf van de apostel Jacobus in Santiago de Compostella in Spanje. Tom besluit om de pelgrimstocht waaraan zijn zoon was begonnen af te maken.

26 NOVEMBER

Loin des Hommes

Algerije, 1954. Wanneer opstand uitbreekt zijn twee zeer verschillende mannen, een teruggetrokken leraar en een dorpeling, gedwongen over het Atlasgebergte te vluchten. In het midden van een ijzige winter moet Daru (Mortensen) de dorpeling (Kateb), die beschuldigd wordt van moord, zien te escorteren. Achtervolgd door ruiters op zoek naar gerechtigheid en wraakzuchtige kolonisten besluiten de twee te voet het onbekende te trotseren en te vechten om hun vrijheid te bewerkstelligen.

Maar er is nog veel meer....!

Kijk voor het volledige evenementenaanbod op www.vvvschiermonnikoog.nl of in de Lytje Pole Agenda!

Op de hoogte blijven?
Volg ons ook op Facebook:
fb.com/eilandschiermonnikoog

14 DECEMBER

Winterfair

Een gezellige, overdekte middagmarkt in De Stag aan de Langestreek. Hier worden allerlei (zelfgemaakte) spullen verkocht. Kom alvast in de kerstsfeer en proef van heerlijke lekkernijen, of koop souvenirs, vogeltaarten voor in de tuin en nog veel meer leuke dingen voor onder de boom. Er is een knutselhoek waar alle kinderen een knutselwerkje kunnen maken. Kom dus sfeer proeven én genieten op deze winterfair!

Wil je meer informatie of je aanmelden?
Stuur een mail naar
wfschiermonnikoog@gmail.com

Wist je dat...

duindoornbessen heel lang aan de struiken blijven hangen omdat de vogels ze te zuur vinden?

Wij brengen (en halen) uw fietsen bij uw vakantieadres

Zo ontspannen moet vakantie zijn

Reserveer je fietsen gemakkelijk online

Beleef Schiermonnikoog op je eigen manier

Fietsverhuur Schiermonnikoog

www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Middenstreek 10 & Badweg 6 Schiermonnikoog 0519 531 104 / 06 23 35 46 18

fijn op vakantie

Fijn op Vakantie, uw verhuurpartner op Schiermonnikoog

Vakantiehuis verhuren?

- ✓ Boeken uit Nederland en Duitsland
- ✓ Geschikt voor mobiel boeken
- ✓ Eigen verhuurkalender

www.fijnopvakantie.nl/verhuren +31(0)88 900 1555

INSTALLATIE:
GAS, WATER, ELEKTRA,
SANITAIR & KOELTECHNIEK
LOODGIETERSWERK
DAKBEDEKKING

VERKOOP:
* Wasmachines
* Koelkasten
* Radio & TV
* Gastoestellen
* Sanitair
* Enzovoort

VLASMA
installatiebedrijf

VLASMA & ZN

Langestreek 86 - Schiermonnikoog

Telefoon 05195-31345 - Fax 05195-31658

Schierfiets

Kom fietsen op Schiermonnikoog de mooiste plek van Nederland.
U kunt gemakkelijk bij ons reserveren via de website.
Fietsen worden op verzoek afgeleverd op uw vakantieadres.

U vindt ons naast de Schiermonnikogervishandel aan de Noorderstreek.

Schierfiets. Noorderstreek 32, 9166 NR Schiermonnikoog,
tel. 0519 531700 b.g.g. 0519 531636, email. info@schierfiets.nl
alle dagen geopend van 9:00 tot 18:00
voor meer informatie kijk op www.schierfiets.nl

TEAM- FAMILIE- EN GROEPSUITJES

vliegen - boogschieten - blokarten - strandgolf - bodyboarden - kanovaren &

ARRANGEMENTEN

ZOMERPROGRAMMA

WWW.REACTIEF-BUITENSPORT.NL

op het Noordzeestrand van Schiermonnikoog
overgang Westerhofpad naar het strand

reactief@dds.nl

06 30565423

SCHELPEMUSEUM PAAL 14

Thijs & Annelies de Boer, Martjeland 14, tel.nr. 0519-531663
www.schelpenmuseum.nl; tw.deboer@knid.nl

Schelpen en zeebeesten van Schiermonnikoog, maar ook wrakhout, barnsteen en meer dan 1500 soorten schelpen uit andere landen.
Alles is zelf gevonden; niets is gekocht of gekregen.

In principe elke dag open van 14.00 tot 17.00 uur en van 20.00 tot 22.00 uur
(zie bord bij het museum). Toegang € 2 p.p.; tot 12 jaar € 1 p.p. Groepen kunnen in overleg ook op andere tijden het museum bezoeken. Kaartje is uw gehele vakantie geldig!

Tevens verzorgen wij excursies via het VVV-kantoor

Hoek Badweg - Langestreek

Woonaccessoires

Lifestyle

Kadoartikelen

t-wente.nl

KINDERACTIVITEITEN

Het eerste Schaak-eiland ter wereld!

En tot op de dag van vandaag ook nog steeds het enige schaak-eiland ter wereld! Heb jij al je schaakdiploma of ben je nog misschien aan het overwegen om je op de 'schaakmat' te begeven? In de Willemshof staan twee schaaktafels waar je je hersenen kunt laten kraken tijdens een potje schaak. Ook op het schoolplein van basisschool Yn de Mande is een openbare schaaktafel geplaatst.

Sint en zijn Pieten komen naar het eiland!

Sinterklaas komt op zaterdag 23 november naar Schiermonnikoog. Even na twee uur komt Sint aan bij de steiger van de veerboot met heeeeeeel veel cadeautjes en ook heeeel veel Pieten. Kom je ook kijken? We gaan met de bus terug naar het dorp, waar Sinterklaas en zijn gezelschap op de hoek Reeweg-Paaslandweg (bij de Toxbar) uitstappen. Van daaruit wandelt de Sint naar het gemeentehuis, waar hij welkom wordt geheten door onze burgemeester. Daarna mag je lekker dansen met Sinterklaas en zijn Pieten in het Dorpshuis.

Jutters Fa(a)m(ke)

Ben je tussen de 6 en 12 jaar? Kom dan iedere zaterdag naar het KunstFaam-Lab naar de enige echte KunstFaam van Schiermonnikoog. KunstFaam ('Faam' is vrouw in het Fries) Klasiena Soepboer, is docent beeldende kunst en vormgeving, opgeleid aan de academie Minerva. Daarnaast is zij autonoom kunstenaar opgeleid aan de Gerrit Rietveld Academie. Je kunt hier knutselen met gejut materiaal. Denk bijvoorbeeld aan Oer en Stoer van gejutte materialen. Een 'Robinson immuniteitsketting' maken? Of misschien een mooi 3D-schilderij? Alles kan in het KunstFaam-Lab!

Meer informatie: www.kunstfaam.nl

Dier- en Speelweide Witte Winde

Hier kom je om lekker buiten te spelen. Dat kan op vele manieren. Je kunt alleen komen en spelen met de kinderen die er zijn of je komt met je vrienden of familie. Witte Winde heeft een grote variatie aan speeltoestellen, van een wipkip en draaimolen voor de allerkleinsten tot een kabelbaan voor de stoere binken. In de Witte Winde zijn ook dieren die je op schoot mag hebben, in de zomer kun je ezel rijden, knuffelen

met de geiten, onder begeleiding de varkens en toekomstige herten aaien. Tenslotte hebben we een leuke verkoophoek waar mooi breiwerk van onze vrijwilligers wordt verkocht: handgemaakte knuffeldieren, koelkastmagneten en andere leuke cadeautjes. De opbrengst komt ten goede aan de dieren van de kinderboerderij.

Meer informatie: www.wittewinde.nl

Kittiwake Kinderdisco

Het jeugd- en jongerenwerk van Schiermonnikoog organiseert iedere zaterdag een echte kinderdisco voor kinderen van 6 t/m 11 jaar. De dj laat alle kinderen lekker dansen en springen, met de wekelijkse danswedstrijd als hoogtepunt! Tijdens de kinderdisco is de bar geopend voor chips, snoep en drinken.

Films

Het Dorpshuis draait iedere vakantie de nieuwste jeugd- en familiefilms. Een bioscoop zoals je in je eigen woonplaats niet hebt, maar wel net als daar een kiosk waar je in de pauze wat lekkers kunt kopen.

Nieuwsgierig geworden? Kom naar het Dorpshuis en kijk op de affiches of check de agenda van www.vvvschiermonnikoog.nl voor de films die draaien wanneer jij op het eiland bent!

Op avontuur met Lytje Willem

Denk jij een lekker rustige tijd op Schiermonnikoog te beleven? Lytje Willem denkt daar héél anders over! Hij neemt jou tijdens alle schoolvakanties mee op de grootste avonturen en laat je het eiland op een manier beleven die je niet eens had durven dromen... Want wat denk jij van vliegers maken, een survival, pizza's bakken, een voetbaltoernooi, broodjes bakken boven een zelfgemaakt vuur, een vreselijk spannende spooktocht, pijl & boogschieten en strandzeilen?! Oh wacht, vergeet ook niet de bingóóóó, zandkastelen bouwen en een oergezellige oud-Hollandse spelletjesavond. Pfff... en dat is nog lang niet alles!!

Op www.lytjewillem.nl kun je lezen op welke avonturen Lytje Willem gaat. En ook bij de VVV hangt het volledige activiteitenprogramma.

Ps. Je bent zeker wel heel benieuwd geworden wie toch die Lytje Willem is? Vroeger woonde deze kleine man (Lytje is eilander taal voor klein) op Schiermonnikoog en beleefde daar de grappigste avonturen. Vraag maar eens aan één van de eilanders die je in het dorp tegenkomt! Tegenwoordig is Lytje Willem de naam van hét recreatieteam van het eiland dat speciaal voor jou de meest geweldige activiteiten organiseert. Dit activiteitenaanbod is een uitbreiding van het Schierzomerkamp dat sinds 2006 kinder-, tiener-, pony- en kitesurfkampen op het eiland organiseert: www.schierzomerkamp.nl.

Kom naar de Bieb

Hou je van Dribbel, Mees Kees en Dolfje Weerwolfje? Deze en een heleboel andere fantastische boeken vind je op de jeugdafdeling van de bibliotheek. Ook de Tina, Donald Duck en andere leuke tijdschriften kun je naar je vakantieadres meenemen. Net zoals spannende en grappige stripboeken waaronder Suske en Wiske. Voor film liefhebbers heeft de bieb bovendien heel wat leuke dvd's te leen. Voor alle leeftijden!

In de vakanties mag je in de bieb op woensdagmiddag met Duplo (2+) of Playmobil (6+) spelen. Maak een mooie boerderij, groot kasteel of ander leuk bouwsel. Weer of geen weer, in de bieb kan je spelen. En van ons krijg je er ook nog een lekker glaasje ranja bij. Voor de ouders is er wifi, een leestafel, een kopje koffie of thee en natuurlijke keuze uit heel veel boeken en mooie tijdschriften! Kijk in de Lytje Pole Agenda voor meer leuke kinderactiviteiten. Kinderen tot 18 jaar zijn altijd gratis lid!

Oerrr Speelbos

In dit speelbos vind je heel leuke natuurlijke speeltoestellen zoals boomstammen over een sloot, een gave boomhut, een kabelbaan, een evenwichtsbalk en een blinddoeken parcours. Je kunt er kliederen met water, en nog veel meer! Er is een kreukelkaart waarop de route van Speelnatuur staat afgebeeld. Van de kreukelkaart kun je een prop maken en als een zakdoek in je broekzak stoppen of als blinddoek omdoen. Hij is eindeloos te gebruiken. Op de achterkant staat een leuke afbeelding die je kunt inkleuren met vetkrijtjes. De kreukelkaart kun je kopen bij het VVV, het Bezoekerscentrum en de Berkenplas.

Hotel Duinzicht

Badweg 17 Schiermonnikoog Tel. 0519-531218
Overnachten, ontbijten, lunchen en dineren
www.hotelduinzicht.nl info@hotelduinzicht.nl

KOLSTEIN
lifestyle & boeken

- lifestyle
- woonaccessoires
- souvenirs
- Schier hoodies
- eiland literatuur
- top 100 boeken
- ansichtkaarten
- speelgoed & spellen
- vliegers etc.

www.kolstein.nl

Middenstreek 38
9166 LP Schiermonnikoog
tel: 0519-532239

ik ga op
vakantie
en ik neem
mee:

bijna niets!

Want alles wat je nodig hebt, huur je
bij **Linnenverhuur Schiermonnikoog!**
bedlinnen, handdoeken, theedoeken, spelletjes, speelgoed etc...

LINNENVERHUUR
schiermonnikoog
Kea Heeren

Langestreek om de Noord 34 • Schiermonnikoog • linnenverhuurschiermonnikoog.nl • +31 (0)6 52 60 81 05

MET EEN GROEP NAAR
SCHIERMONNIKOOG

- GROEPEN
- GEZINNEN
- KAMPEREN

WWW.GROEPENOPSCHIER.NL

voor meer informatie over onze groepsverblijven

BINNENDIJKEN

www.binnendijken.nl

06 40 74 33 69

SPRINGFIELD

vakantieboerderij-springfield.nl

0519 53 13 66

DE BRANDING

www.debranding.nu

0519 53 15 57

EURECA

www.eureca.nl

0519 53 14 21

DE OORSPRONG

www.deoorsprong.nl

0519 53 13 91

DE DUINHOEVE

duinhoeveschiermonnikoog.nl

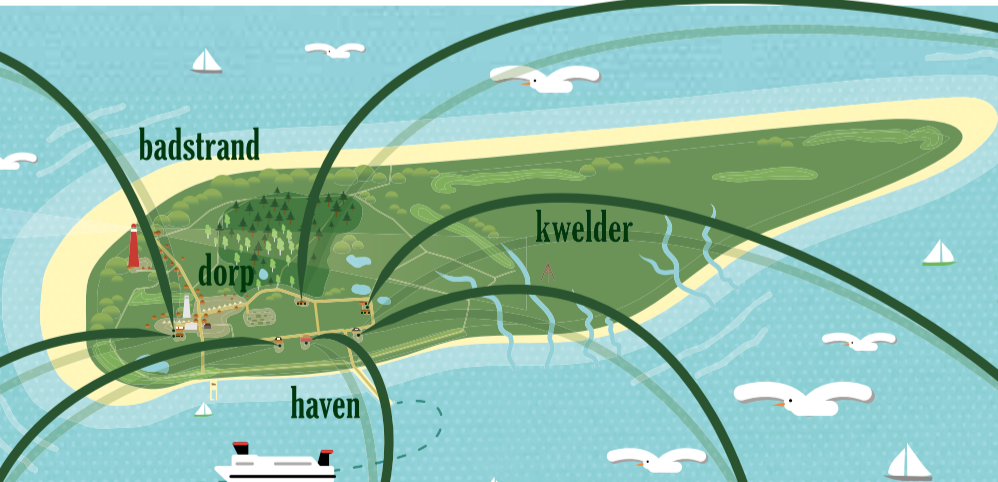
0519 53 11 26

DE KOOIPLAATS

www.kooiplaats.nl

0519 53 13 72

ACTIEF OP SCHIERMONNIKOOG

Paardrijden

Bij Boerderij Florida aan de Reddingsweg is van alles mogelijk als het gaat om paardrijden op Schiermonnikoog. Wil je het eiland eens op een andere manier verkennen? Informeer dan naar de strand- en bosritten en huifkartochten. In de zomer kan je ook een avondrit maken. Is je kind nog te jong en onervaren voor een buitenrit? Dan is een

wandelpony misschien een goed idee. Samen een route door het bos lopen terwijl je kind op de pony zit. Wil je je eigen paard of pony meenemen? Dat kan! Florida biedt stallingsmogelijkheden aan.

Meer informatie:
www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl
 of bel 06-41918702

Voetbalvereniging VV De Monnik

De eilander jeugd en volwassen voetballers trainen en spelen competitie bij vv De Monnik. Informeer eens naar de mogelijkheid om zelf een balletje te trappen op de velden van De Monnik, hoe u de velden kunt huren of de kinderen bijvoorbeeld samen met Lytje Willem een toernooitje kunnen spelen.

Duinpad, tel. 0519-531504,
www.vvdemonnik.nl.

Tennissen

Tijdens de vakantie een lekker potje tennissen? Of meedoen aan de eilander tennistoss? Het kan allemaal bij tennisvereniging de Hinneleup. Midden in de duinen vind je de trots van onze tennissende eilanders: tennispark de Hinneleup. Wat wij bieden? Een gezellig clubhuis met maar liefst drie Kushion Court-banen. Kushion Court

is opgebouwd uit miljoenen rubberen kussentjes en daarom vriendelijker voor de gewrichten, en onder (bijna) alle weersomstandigheden bespeelbaar. Door de zachtere bovenlaag is het spel iets minder snel geworden, waardoor het tennis toegankelijker en vriendelijker is, voor jong en oud. Probeer het zelf eens uit!

www.hinneleup.nl

Monnikenloop

De inschrijving voor de 19e editie van de Monnikenloop start op 1 oktober! Plak er een paar dagen aan vast en doe mee op 28 maart 2020. *Kijk op www.vvvschiermonnikoog.nl*

De Berkenplas

Voor (kleine) kinderen biedt de Berkenplas -aan de Prins Bernhardweg - een prachtig speelstrand met zwemwater. De Berkenplas maakt onderdeel uit van Speelnatuur Schiermonnikoog. Er zijn rond de plas diverse speelattributen opgesteld. Zoals bijv. een trekpontje naar het eilandje en een waterpomp. Ga ook op zoek naar de verbindingroute tussen het speelbos en de Berkenplas (langs de sloot).

Lijkt het je leuk om op de Berkenplas te kanovaren? In de zomermaanden kun je hiervoor bij de kanokiosk terecht. Lytje Willem organiseert ook veel activiteiten rond de plas, kijk maar even op pagina 13 van deze krant. In de koudere maanden en de win-

terperiode biedt de omgeving van de Berkenplas ook genoeg om in actieve en sportieve zin van dit gebied te genieten. En juist nu kun je heerlijk genieten van de natuur en de rust. Denk daarbij dan ook aan een warme chocomel met slagroom bij het Drink- & Eethuis. Lekker bijkomen na een lange wandeling alleen met een tijdschrift (er ligt een mooie collectie!) of een potje mens-erger-je-niet met je vrienden en familie. In de winter heeft het Drink- & Eethuis een kast vol spellen! Gedurende een groot deel van de winterperiode worden er ook vanuit de keuken heerlijke gerechtjes geserveerd.

Kijk ook op de informatieborden bij de Berkenplas.

8 & 9 NOVEMBER

Devil's Trail

De Devil's Trail is een serie van uitdagende tochten door een aantal van de mooiste natuurgebieden van Nederland. Natuurlijk is er ook een trail op Schiermonnikoog.

Deelname aan een Devil's Trail is een beleving. Op Schiermonnikoog bieden we een tocht door een afwisselend landschap met een rijke variëteit aan natuur, bos, duinen en kwelder. De route is volledig onverhard, uitgezonderd van een aantal wegen die zullen moeten worden overgestoken. Er is veel aandacht besteed aan het selecteren van mooie paden, waarbij ook rekening is gehouden met de eisen van de beheer-

ders van de natuurgebieden. Deelnemers moeten vooral kunnen genieten van paden, strand en duinen. Toch zal het ook een zware tocht worden, door de steile klimmetjes.

Nieuw in 2019

De NightTrail op het donkerste plekje van Nederland. Vrijdagavond is er een route van ongeveer 8,88 km uitgezet. Zorg zelf voor een hoofdlamp zodat je ziet waar je loopt. Een kaart van de globale route zal op donderdag 7 november op de website worden geplaatst.

Inschrijven kan via www.vvvschiermonnikoog.nl.

Schiermonnikoog, charme in ieder jaargetijde...
Reis met ons mee!

Een eiland met een gevarieerd landschap,
uitbundige plantengroei en rijke vogelstand.
Een paradijs voor fietsers en wandelaars.

Wij verzorgen de overtocht, gegarandeerd en
veilig, met moderne veerboten en watertaxi's.
Al ruim 100 jaar en bovenal met toegewijde
medewerkers. Want wij zijn trots, natuurlijk
op Schiermonnikoog! En op ons bedrijf.

WAGENBORG PASSAGIERSDIENSTEN
Reeweg 4, 9163 GV Nes Ameland

0900 - 9238
(€ 0,70 / per gesprek)

+31 854 011 008
(vanuit buitenland)

www.wpd.nl

DE HALTE
REEWEG 4
SCHIERMONNIKOOG
Tel. 0519 531256
E-mail: info@schiermonnikoog-horeca.nl

- * Patat & Snacks
- * Burgers & broodjes
- * Menu's & Salades
- * IJs & Drinks
- * Eigen bezorgdienst
- * Cateringen
- * Hét adres voor groepen

Kom naar Schiermonnikoog.com

Ruime keuze aan accommodaties op de MOOISTE plekjes:

Design appartementen in Boszicht, luxe villa's aan de Badweg, diverse fijne bungalows in de duinen, appartementen en recreatiewoningen zowel in Noderstraun als in Zeezicht, beide pal aan het strand gelegen.

Onze accommodaties zijn te vinden op: www.schiermonnikoog.com

- Altijd de juiste beschikbaarheid
- Online reserveren van alle accommodaties
- Linnenverhuur
- Fietsverhuur

It Aude Kolonyhûs

Comfortabele en bijzonder ingerichte
appartementen en groepsaccommodaties
(met oa privé buiten- jacuzzi)

Midden in de duinen halverwege de Badweg
Tussen dorp en strand

www.itaudekolonyhus.nl

Badweg 67a, Schiermonnikoog 0595-764444

NIEUW

SchierGeluk

10
persoons

VAKANTIEVILLA

- Ruim en comfortabel • Modern en luxe ingericht
- Sauna & Wellness • Ideaal gelegen • Veel privacy

Uniek gelegen op een duin
aan de rand van het dorp.
SchierGeluk is een modern
en sfeervol huis, geschikt voor
max.10 pers. Het grote huis
heeft 3 verdiepingen, een grote
woonkeuken, 3 badkamers en
een grote woonkamer met een
prachtig uitzicht.

Zomers perfect,
's winters ideaal
Wilt u met uw (klein-)
kinderen, familie of
vrienden genieten op het
prachtige Schiermonnikoog,
dan zal SchierGeluk uw
verwachtingen overtreffen.
Het huis ligt vrij, met een
grote omheinde tuin rondom.
Er zijn meerdere terrassen
en een heerlijke overdekte
loungehoek.

VAKANTIEVILLA
SchierGeluk

Zandpad 2, Schiermonnikoog

www.schiergeluk.nl Peter Reilman 06 1412 1416

FIETS- EN WANDELROUTES

Fietsen & Wandelen

Bij aankomst met de boot op Schiermonnikoog kun je een fiets huren, maar in het dorp zijn ook diverse fietsverhuurbedrijven om een fiets op maat te huren. Tegenwoordig zijn er veel verschillende soorten fietsen te huur en leent het eiland zich bij uitstek om deze eens uit te

proberen. Zo zijn er elektrische fietsen, (klomp) bakfietsen, (kinder-) tandems, hondenkarren en strandfietsen te huur. Voor speciale gelegenheden kun je zelfs op een elektrische riksja het eiland verkennen! De meeste wandelroutes zijn ook per fiets goed te doen, informeer hiernaar bij de VVV.

Fietspuzzeltocht

Leuk om met het hele gezin te fietsen! Deze fietstocht duurt ca. 2 uur of zoveel langer als je zin hebt. Wanneer je onderweg bijvoorbeeld wat langer stil wilt blijven staan om je te verwonderen over de prachtige luchten en vergezichten kan dat gewoon. De tijd is aan jou. Natuurlijk mag je deze puzzeltocht stiekem ook lopend oplossen!

Plattegrond

De VVV verkoopt een overzichtelijke plattegrond voorzien van alle fiets- en wandelpaden. Zo kun je je eigen route samenstellen. Neem een goed gevulde picknickmand mee of stop onderweg voor een kop koffie met appeltaart of een lekkere lunch. De tijd en het eiland zijn aan jou. Deze plattegrond is nu ook in het Engels en Duits verkrijgbaar

*Dépliant touristique disponible
Information booklet available
Informationsbroschüre erhältlich*

Kunstroute

De unieke eilander natuur is een eindeloze inspiratiebron voor vele kunstenaars en kunstliefhebbers. In samenwerking met kunstenaar Ad van Bokhoven heeft galerie Ogygia een Kunstwandelpad gemaakt. Met deze route wandelt u langs verschillende locaties op het eiland waarvan prachtige schilderijen zijn gemaakt die in de vorm van een ansichtkaart terug te vinden zijn in een handgemaakt tasje. Dit 'KunstTaske' is te koop bij galerie Ogygia.
Nieuwestreek 7
tel. 06-51890181
www.galerieogygia.nl
Geopend op maandag van 14:00 tot 17:30 uur
Dinsdag tot en met zaterdag van 10:00 tot 12:30 uur en van 14:00 tot 17:30 uur

Buitenlandse gasten

Voor onze buitenlandse gasten is er een uitgebreide gids verkrijgbaar waarin in 4 talen de meest bijzondere plekken van Schiermonnikoog vanuit cultuurhistorisch perspectief worden beschreven. Ook is in dit boekje, geschreven door eilander gids Arend Maris in samenwerking met de VVV, volop aandacht voor de flora en fauna van Schiermonnikoog.

Strandpalenwandeling

Al 150 jaar staan strandpalen, met de kenmerkende rode koppen, langs de kust van Schiermonnikoog. Waarom staan ze er? Waarom staan ze soms in de duinen, soms op het strand of zelfs in zee? Wat betekenen de letters en cijfers op die palen? Waarom zijn er palen verdwenen? Op al deze vragen krijgt je antwoord tijdens de strandpalenwandeling. De eerste strandpalen zijn in 1868 geplaatst door Rijkswaterstaat.

Het belangrijkste doel van de strandpalen was het vroegtijdig signaleren van veranderingen in de kustlijn. De palen waakten over het eiland. Nu helpen die palen fietsers en wandelaars bij de oriëntatie langs de kust, maar ze zijn ook onmisbaar bij onderzoeken, meldingen, calamiteiten of afspraken. De strandpalen hebben in die anderhalve eeuw een cultuurhistorische waarde gekregen. Gids Harry Alers neemt u graag mee.

Eilander Taalroute

Het tijdschrift Onze Taal heeft Schiermonnikoog uitgeroepen tot interessantste plaats voor taalliefhebbers die een dagje op stap willen. De Taalroute wordt genoemd als belangrijke taaltoeristische attractie om kennis te nemen van de Schiermonnikogertaal. Daarnaast worden de haiku's bij de Kobbeduinen vermeld. De stenen van de Taalroute, met gedichten in de Eilander taal, liggen er sinds 2010. Momenteel wordt een aantal stenen gerenoveerd. De route loodst je door het karakteristieke dorp en de boeiende eilander natuur. Deze route van Cultuurhistorische Vereniging 't Heer en Feer is verkrijgbaar in het Nederlands, Engels en Duits bij het VVV en het Bezoekerscentrum.

Sportieve Wandeling

Heerlijk uitwaaien om de Oost. Wandelen is de uitgelezen manier om te genieten van de pure, ruige en wijde schoonheid van het Nationaal Park Schiermonnikoog. Het is één van de weinige gebieden van Nederland waar de natuur grotendeels het landschap vormt. Tijdens het wandelen maakt u kennis met deze dynamiek van de natuur en de vele vogels. Het proces van stuivend zand en groeiende duinen kunt u met eigen ogen aanschouwen. Misschien rent er een haas voor u uit of komt u tijdens uw wandeling een zeehond tegen. Deze dynamiek en de verschillende seizoenen maakt deze wandeling elke keer weer boeiend. U kunt kiezen uit een tocht van 10, 15 of 20 km.

Rondje Schiermonnikoog

Vanaf het VVV-kantoor start een leuke fietstocht over de verharde fietspaden rondom het eiland. Geniet van de mooie uitkijpunten onderweg en de wisselende landschappen. Laat je vooruit blazen door de wind of trap stevig door wanneer het even 'tegen' zit.

Blader ook door naar onze special over de November Wandelmaand op pagina 25!

HAAL JE HART OP IN DE NATUUR!

Steun Natuurmonumenten

 Natuurmonumenten

Alsjeblieft

Vanaf €2,75 per maand of €30,00 per jaar help je niet alleen de natuur, maar krijg je ook:

- ✓ Het prachtige boek 'Beleef de natuur' met 80 verrassende tochten door heel Nederland, inclusief tips van de boswachter.
- ✓ Elk kwartaal het mooie en uitgebreide magazine Puur Natuur.
- ✓ Tot 40% korting op activiteiten, excursies en cadeaus in de webshop van Natuurmonumenten.
- ✓ Alle wandel- en fietsroutes van Natuurmonumenten in de route-app op je mobiel.

Kijk op www.natuurmonumenten.nl/doe-mee
Of bel met onze ledenservice: T (035) 655 99 11

SPAR **BRUNEKREEF**
Schiermonnikoog

De complete supermarkt met een uitgebreid assortiment
verse producten, bio producten en veel meer

www.sparbrunekreef.nl

Tel: 0519-531254

Middenstreek 2 Schiermonnikoog

Mijn buurt, mijn Spar. **SPAR**

Schiermonnikogervishandel
Meer dan vis alleen!

U vindt ons onder de witte toren in het dorp

www.schiermonnikogervishandel.nl | noorderstreek 38, 9166 NR | 0519 531 743 | vishandel.schier@knid.nl

Het Dorpshuis Schiermonnikoog

- zalen voor 20-200 pers.
- congressen
- bioscoop
- video installatie
- geluidsinstallatie
- ringleiding systeem
- bar
- recepties
- vergaderingen
- feestzaal
- cursusruimte

Voor activiteiten in en uit alle richtingen

Telefoon 0519-531456 · info@dorpshuisschiermonnikoog.nl · www.dorpshuisschiermonnikoog.nl

Eilander Balg Expres

Unieke strandrit naar de oostpunt van het eiland: de Balg

reserveren en vertrek bij
het bezoekerscentrum

VEER & BUSDIENST

Veerdienst

Tickets
U kunt voorafgaand aan uw reis online een e-ticket kopen, zie www.wpd.nl. Ook kunt u bij het havenkantoor in Lauwersoog terecht voor uw bootkaartje. Wanneer u reist met Wagenborg Passagiersdiensten koopt u altijd een retour. Denk erom dat u voor uw (eventuele) fiets een aparte ticket koopt.

Groepskorting
Komt u met een gezelschap van 15 personen of meer? Dan ontvangt u een groepskorting van 10% wanneer u minimaal zeven dagen van te voren een groepsreservering maakt via 0900-9238 (€ 0,70 per gesprek). De korting is niet van toepassing op de toeristenbelasting die bij het personenkaartje inbegrepen is.

SCHIERMONNIKOOG > LAUWERSOOG					
MA T/M ZA	07:30	10:30	13:30	16:30	19:30
ZO-EN FEESTDAGEN		10:30	13:30	16:30	19:30

LAUWERSOOG > SCHIERMONNIKOOG					
MA T/M ZA	06:30	9:30	12:30	15:30	18:30
ZO-EN FEESTDAGEN		9:30	12:30	15:30	18:30

De vaartijd is circa 45 minuten.

Autoreserveringen en groepen
tel. 0900-9238 (€ 0,70 per gesprek)
Ma-za van 08:00-20:00 uur

Wagenborg Passagiersdiensten B.V.
Kantoor Lauwersoog
Zeedijk 9 9976 VM Lauwersoog
Postadres
Postbus 70 9163 ZM Nes (Ameland)
www.wpd.nl

Watertaxi
Nóg sneller van en naar het eiland? Wagenborg Watertaxi BV verzorgt op aanvraag snelle overtochten, van ongeveer een kwartier. Denk er wel aan dat de bagageruimte aan boord beperkt is.

Reserveren?
tel. 0900-WADTAXI of 0900-9238
(€ 0,70 per gesprek)

BMS Bos Marine Services
Met een snelle gesloten of open rescueboat naar Schiermonnikoog wanneer het ú uitkomt, 24 uur per dag? Dat kan bij BMS Bos Marine Services. minimaal één uur voor vertrek bellen, wij komen u halen of brengen.

Info en boekingen:
tel. 0519-349133

Busdienst
Arriva verzorgt de vaste lijndienst op Schiermonnikoog, ook voor groepen. De bussen staan bij aankomst van iedere veerboot gereed om u naar uw vakantieadres te brengen. Bij de buschauffeur kunt u speciale eilandretour-kaarten kopen. Voor groepen is het mogelijk een gezelschapskaart te kopen.

BUSDIENST NAAR DE VEERBOOT	
Halte	Vertrek voor afvaart
Strandhotel, Badweg	40 min.
Lange- en Middenstreek	35 min.
Reeweg en Heerenweg	30 min.

Arriva
Oosterreeweg 2, 9166 PE Schiermonnikoog
tel. 0519-531360
schiermonnikoog@arriva.nl

REDERIJ WAGENBORG

Uw vakantie begint al op Lauwersoog! In ongeveer 45 minuten brengt Wagenborg Passagiersdiensten B.V. u naar het eiland.

De schepen zijn voorzien van alle comfort, en ook voor minder validen goed toegankelijk. Aan boord vindt u buffetten waar u terecht kunt voor een vers kopje koffie, broodje, soep of een andere versnapering. Ook is er WiFi aan boord, en leest u deze informatiekant of op de televisieschermen wat u allemaal kunt verwachten op het eiland.

PRAKTISCH

Bagage
U mag als passagier of fietser maximaal 30 kilo handbagage aan boord meenemen. In de praktijk houdt dit in dat u zelf uw bagage in één keer door de kaartcontrole moet kunnen dragen. Onder handbagage worden uitsluitend koffers, tassen, plunjezakken en rugzakken verstaan. Kisten, gereedschappen en dergelijke vallen hier buiten. Uw handbagage kunt u na het passeren van de kaartcontrole in de bagagewagens plaatsen. Let op: de bagageruimte is beperkt en kan niet worden gereserveerd.

TAXI OP HET EILAND

Taxi Boersma
Melle Grietjespad 13
tel. 0519-531010

Ode aan de kustverdedigers
Jelle Woudstra, destijds al de dorpsomroeper van Schiermonnikoog, opperde zo'n twintig jaar geleden het idee om een meerpaal te plaatsen met daarop de hoogste waterstanden ooit gemeten op Schiermonnikoog. De gasten van het eiland zouden hierdoor meer gevoel krijgen bij het gebied, de getijden en de unieke plek van deze veerdam.

Transport
Wilt u meer dan 30 kilo bagage meenemen, groepsbagage regelen, of uw bagage van thuis tot aan uw vakantieverblijf laten vervoeren? Neem dan contact op met de eilandtransportbedrijven:

Ridder en de Vries Transporten
tel. 0519-531851
www.rdvtransport.nl

Visser Transport
tel. 0519-349999
www.visserlauwersoog.nl

Taxi Drent
Burg. vd Bergstraat 1
tel. 0519-531400

Deze paal is geplaatst nadat de revitalisatiewerkzaamheden op de veerdam met succes zijn voltooid.

ROUTE

Per auto
Lauwersoog ligt aan de autoweg N361. Rijdt u via Leeuwarden, dan volgt u de route Dokkum / Lauwersoog. Rijdt u via Groningen, dan gaat u vanaf de ringweg richting Winsum naar Lauwersoog.

Per trein
De dichtstbijzijnde spoorwegstations zijn Leeuwarden en Groningen, waarna u verder reist per bus.

Per bus
Lijn 155 vanaf busstation Leeuwarden. Lijn 163 vanaf busstation Groningen.

Parkeren
Schiermonnikoog is een autoluw eiland. Dit betekent dat auto's, motoren en andere gemotoriseerde voertuigen van bezoekers niet worden toegelaten zonder ontheffing van de gemeente Schiermonnikoog. Bij de haven van Lauwersoog, vlak bij de boot, vindt u ruime parkeerterreinen.

Wagenborg Veerbootcafé
Geef uw mening en maak uw wensen kenbaar tijdens het Veerbootcafé! Kijk voor meer informatie op www.vvvschiermonnikoog.nl

Wist je dat...

Alle Arriva bussen op Schiermonnikoog geen CO2 uitstoten omdat ze elektrisch rijden?

BEZOEKERSCENTRUM SCHIERMONNIKOOG

Wildzoekers VOGELS

In 2019 presenteert het bezoekerscentrum de wisselexpositie Wildzoekers VOGELS.

Je zou het soms niet zeggen maar in ons drukke landje komen nog altijd plekken voor waar je echte wildernis kunt beleven. De oostelijke helft van Schiermonnikoog bijvoorbeeld; daar waan je je echt op bezoek bij de vogels. In de tentoonstelling wildzoekers VOGELS ontdek je welke vogels je op Schiermonnikoog en in andere Nederlandse wildernissen kunt tegenkomen. Zo kom je bijvoorbeeld oog in oog te staan

met de grootste uil van ons land: de Oehoe. Ook typische wadvogels zoals de regenwulp en de rosse grutto komen aan bod. Behalve de vele opgezette vogels zijn er ook mooie foto's en interessante filmpjes te zien. Leuke spelletjes en een speurtocht maken de tentoonstelling compleet.

Wildzoekers VOGELS is ontwikkeld door Oeroe Boeroe.

Folkert@straun

Vanaf 16 november presenteert het bezoekerscentrum op de eerste etage de expositie Folkert@straun. Straun betekent strand in de eilander taal en het is de favoriete plek van de op Schiermonnikoog geboren kunstenaar Folkert Abma.

Het brede strand met zijn majestueuze zandvlakte en duinen vormt samen met de beweging van zee en wolken een bron van inspiratie voor olieverfschilderijen. Schelpen en andere strandvondsten onthullen voor de aandachtige observator de meest bijzondere details. Het verhaal dat ze vertellen wordt tijdens deze expositie in het daglicht

gezet. Planten en dieren die in een zilte omgeving als die van het strand weten te overleven zijn op zich al kunstwerken van de natuur. Folkert zet ze graag op de foto en heeft zich het voorbije jaar gefocust op de hazen van Schiermonnikoog. Maak kennis met kunst en natuur door de ogen van een eilander kunstenaar.

Speelnatuur kreukelkaart

Als echte avonturier speel je natuurlijk het liefst buiten. Op de speelnatuur kreukelkaart vind je de beste speelplekken van het eiland. Volg de speelnatuurroute en ga op ontdekkingstocht tussen speelbos en Berkenplas. Ontdek de mooiste klimbomen, bouw je eigen hutten in het bos, kruip over en onder gigantische boomstammen, vang insecten met je loepstap, loop het heksenbos in en ga op zoek naar de magische wensboom. De kreukelkaart prop je zonder te vouwen in je zak.

De zeven schatten van Schiermonnikoog

Speciaal voor gezinnen met kinderen is er de zeven schatten van Schiermonnikoog, een houten schatkistje met daarin een spannende speurtocht over het eiland. Op zeven plekken moet een 'schat' worden verzameld. Zo ontdek je splendertuinen van alles over de natuur in het Nationaal Park Schiermonnikoog. En als je schatkist vol is, krijg je als schatzoeker ook nog een klein aandenken bij het bezoekerscentrum!

Boekje wandelen & fietsen

Het boekje 'wandelen & fietsen op Schiermonnikoog' beschrijft negen prachtige wandel- en fietsroutes door de natuur en in het dorp. De routes worden stap voor stap beschreven en zijn bovendien ingetekend op handige kaartjes. Het boekje is geïllustreerd met toepasselijke foto's en bevat achterin extra informatie over enkele markante punten die je onderweg tegenkomt. Het boekje kost € 7,50 en is te koop bij de VVV en het bezoekerscentrum. *Auch auf Deutsch - Also in English*

Bezoekerscentrum Schiermonnikoog

Aan de voet van de witte voormalige vuurtoren en watertoren staat het bezoekerscentrum van Schiermonnikoog. In vroegere tijden was dit gebouw de elektriciteitscentrale van het eiland. Het centrum verzorgt op verschillende manieren voorlichting en educatie over de natuur en de cultuur van Schiermonnikoog. Het bezoekerscentrum bevindt zich aan de noordkant van het dorp. Via de wegwijzers is het gemakkelijk te vinden.

Het bezoekerscentrum is een goed startpunt om meer te weten te komen over het Nationaal Park en het eiland Schiermonnikoog. Dat kan door de exposities over de natuur en cultuur op Schiermonnikoog te bezoeken, maar ook door mee te gaan met één van de vele spannende excursies die het bezoekerscentrum organiseert. Zo kun je mee het wad op, vogels kijken, een huifkar tocht maken of met de Balgexpres naar de oostpunt van het eiland. Ook zijn er laarzen en verrekijkers te huur.

Als je vragen hebt over de natuur op Schiermonnikoog kun je die stellen aan de balie van het bezoekerscentrum. In de winkel kun je terecht voor natuurboeken en leuke souvenirs.

Openingstijden

t/m 27 oktober en in de kerstvakantie:

maandag t/m zaterdag	10.00 – 12.00 uur en 13.30 – 17.00 uur
zondag	10.00 – 14.00 uur

28 oktober t/m 22 december:

dinsdag t/m donderdag	10.00 – 12.00 uur en 13.30 – 17.00 uur
zaterdag	10.00 – 12.00 uur en 13.30 – 17.00 uur
zondag	10.00 – 14.00 uur

Op beide kerstdagen en met oud en nieuw is het bezoekerscentrum gesloten.

Toegang € 2,- per persoon. Gratis voor inwoners van Schiermonnikoog, leden van Natuurmonumenten en kinderen t/m 12 jaar. Het gehele bezoekerscentrum is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

Bezoekerscentrum Schiermonnikoog

Torenstreek 20
0519-531641
info@np-schiermonnikoog.nl
www.np-schiermonnikoog.nl
www.facebook.com/BezoekerscentrumSchiermonnikoog
www.instagram.com/np_schiermonnikoog

NATUUR

Leffert

Natuurmonumenten is een bijzonder voertuig rijker op Schiermonnikoog. Sinds eind juli heeft Natuurmonumenten zijn John Deere Gator (dieselvoertuig) ingeruild voor een prachtig nieuw dienstvoertuig: de Leffert van Frisian Motors. De Leffert is een 100% elektrisch 4x4 voertuig dat weinig lawaai maakt. Het is een tweepersonsvoertuig met een klein laadbakje - erg handig bij het uitvoeren van kleine klussen op het eiland. Ook heel bijzonder is dat de Leffert mede gesponsord is door trouwe vrijwilligers van Natuurmonumenten op Schiermonnikoog. We zijn erg blij met onze Leffert en hopen op jarenlang werkplezier met dit voertuig.

Heksenkring

Als in het najaar de paddenstoelen als paddenstoelen uit de grond schieten, verschijnen er soms ook paddenstoelen die in een perfecte cirkel groeien - een heksenkring. In het verleden werd het plotseling opkomen van zo'n groep paddenstoelen in een kring als heel mysterieus ervaren. Zo ontstond de gedachte dat een heksenkring verscheen op de plek waar 's nachts heksen rondgedanst hadden.

Inmiddels weten we dat het toch iets anders zit. Een heksenkring ontstaat door de manier waarop het ondergrondse deel van de paddenstoel, de zwamvlok, groeit. Een paddenstoel kun je zien als de vrucht van een onder de grond levende schimmel. Die ondergrondse zwamvlok is er het hele jaar. Als de omstandigheden goed zijn, groeien er in de herfst paddenstoelen uit. De paddenstoelen maken sporen aan zodat de zwam zich kan voortplanten. Het jaar erna groeit de schimmel onder de grond gewoon verder. Hij groeit alle kanten op even hard en vormt ondergronds een grote ronde schimmelplek. In de volgende herfst komen op de buitenste randen van de zwamvlok de paddenstoelen op - een heksenkring!

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Laat de duinen maar stuiven

De afgelopen jaren is het duinlandschap erg veranderd op Schiermonnikoog. Door intensivering van de landbouw en een steeds drukker vliegverkeer belandt er veel stikstof in de duinen. Stikstof is extra voeding voor de vegetatie. Gras, bomen en struiken gaan er sneller van groeien. De duinen verbossen en het open duinlandschap met stuifduinen, konijnen en de kwetsbare tapuit verdwijnt.

Op Schiermonnikoog werkt Natuurmonumenten nu al 10 jaar aan het behouden van het open duinlandschap. Hiervoor zetten we runderen, paarden, geiten en schapen in om de duinen te begrazen. De duinpannen waar de bijzondere duinflora zich bevindt maaien we met regelmaat. Op plekken waar de duinen echt dichtgegroeid zijn, moeten we vaak grote machines gebruiken om de grond af te plaggen tot het stuivende zand. Deze maatregelen beginnen hun vruchten af te werpen. Om de west en bij het Kapenglop zijn de witte stuivende duinen weer zichtbaar. Bijzondere planten, zoals moeraswespenorchis, stippelzegge, zandblauwtje en de slanke duin-

gentiaan hebben zich uitgebreid. Planten die al jaren verdwenen waren zoals de gevlekte paardenbloem zijn weer ontdekt. Het open houden van het duinlandschap is niet alleen belangrijk voor de flora van Schiermonnikoog. Konijnen profiteren er ook van, ze houden niet van hoge grassen en struiken. Ze huppelen het liefst in de korte begroeiing van duinpannetjes, op zoek naar lekkere kruiden.

In het najaar en winter 2019 gaat Natuurmonumenten verder met het

uitvoeren van duinherstelmaatregelen op Schiermonnikoog. In de Noorderduinen nabij paal 5 willen we de dynamiek van het open duinlandschap terug krijgen. Open in de zin van zandverstuivingen en minder struiken en bomen. Dit doen we door bomen en struiken te rooien en de grond te plaggen. Een mooi voorbeeld van het resultaat zie je langs het Johannes de Jongpad, waar afgelopen zomer de wederik en de kattenstaart prachtig in bloei stonden.

De roodhalsgans

In de herfst en de winter zit de polder van Schiermonnikoog vol met ganzen. Ook op de Oosterkwelder overwinteren heel veel ganzen. In totaal overwinteren er elk jaar meer dan tienduizend ganzen op het eiland! Het zijn bijna allemaal brandganzen en rotganzen. Maar ook de zeldzame roodhalsgans kun je eigenlijk elke winter wel op Schiermonnikoog zien.

De roodhalsgans is een prachtige gans met een fluweelachtige rode borst en hals en een diepzwart lijf met een witte streep opzij. Hij broedt net als de rotganzen en brandganzen in het hoge noorden, op de toendra's van Oost-Siberië. Na de broedtijd trekken de roodhalsganzen van Siberië naar Roemenië en Bulgarije. Daar overwinteren ze aan de kust van de Zwarte Zee. De brandganzen en rotganzen trekken naar West-Europa, waar ze onder andere in Nederland overwinteren. De roodhalsganzen die op Schier-

foto: Bart Sikkema

monnikoog belanden zijn dus behoorlijk ver uit de koers geraakt. Ze zijn met een groep rotganzen of brandganzen meegevlogen en zo in het overwinteringsgebied van die soorten terecht gekomen. Gelukkig is er op Schiermonnikoog ook voor de 'verdwaalde' roodhalsganzen genoeg eten om de winter door te komen. En als ze in het voorjaar weer terugvliegen naar Siberië vinden ze daar hun soortgenoten weer.

Ondanks zijn opvallend mooie uiterlijk is de roodhalsgans moeilijk te vinden. Er zitten er maar één of een paar op het eiland, en die vallen een beetje weg te midden van al die duizenden rotganzen en brandganzen. Als je graag een roodhalsgans wilt zien, kijk dan vooral uit naar een gans met een witte streep op de flank, want die witte streep valt van afstand meer op dan de rode hals.

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Grote parasolzwam

De grote parasolzwam is een paddenstoel die iedereen kan herkennen. Met zijn lange steel en wijd uitstaande hoed lijkt hij sprekend op een parasol.

En hij is nogal groot: de hoed kan wel 40 centimeter breed worden! Dat maakt de grote parasolzwam een van de grootste zwammen die op Schiermonnikoog voorkomen.

Als de parasolzwam net uit de grond komt, valt hij nog niet zo op. Hij ziet er dan uit als een trommelstok. Pas als de paddenstoel volgroeid is en de hoed zich uitvouwt, ontstaat het herkenbare parasoluiterslijk. Je kunt parasolzwammen op veel verschillende plekken

tegenkomen, van bosranden tot open duingebied. In open gebied kunnen ze heksenkringen vormen, die zoals alles aan deze paddenstoel heel groot kunnen worden.

En parasolzwammen zijn eetbaar! Je kunt de hoed paneren en bakken als een schnitzel. Maar op Schiermonnikoog is het eten van parasolzwammen niet toegestaan. Op het eiland geldt namelijk een plukverbod, dat ook opgaat voor paddenstoelen. Ook op andere plekken is het wel zo verstandig om het plukken van paddenstoelen over te laten aan deskundigen, zodat je niet per ongeluk een giftige soort opeet.

Onbeperkt genieten

Beleef de natuur zonder drempels! In de natuurgebieden van Natuurmonumenten zijn nu prachtige routes en te gekke speelnatuurplekken van OERRR toegankelijk gemaakt voor mensen met een beperking.

Dit heeft Natuurmonumenten kunnen realiseren dankzij cofinanciering van de Postcode Loterij. De nieuwe routes en speelnatuurplekken zijn ontwikkeld en getest door ervaringsdeskundigen. De routes zijn tussen de 2 en 4 km lang, met verharde en extra brede paden. Ook zijn er extra bankjes neergezet.

Op Schiermonnikoog is de toegankelijkheid van de Berkenplas en omgeving verbeterd. Langs de plas is een schel-

penpad aangelegd zodat iedereen bij het water kan komen. Het toilet van het horecabedrijf is geschikt gemaakt voor mindervaliden. En rond de plas zijn extra speeltoestellen en picknickbankjes geplaatst. Alle elementen zijn geschikt gemaakt voor bezoekers die zich in een rolstoel verplaatsen. Op de website van Natuurmonumenten vind je de 'familieroute Berkenplas', die je vanuit het dorp van Schiermonnikoog richting speelnatuur en de Berkenplas brengt.

In de week van de toegankelijkheid van 7 tot en met 13 oktober organiseert Natuurmonumenten door het hele land extra activiteiten. Bekijk het actuele aanbod op: www.natuurmonumenten.nl/onbeperktgenieten.

Zwarte botten

Op het Schiermonnikoogse strand spoelt met enige regelmaat een zwart bot aan. En een zwart bot, daar gaat het hart van een strandjutter wel sneller van kloppen...

Als een bot zwart is, betekent dat namelijk dat het heel oud is. Misschien is het zelfs een fossiel uit de ijstijd. Om er achter te komen hoe oud zo'n zwart bot is, kun je het een paar dagen in zoet water leggen. Wordt het bot dan alsnog licht, dan is een paar honderd jaar oud. Blijft het bot zwart, dan is het echt fossiel en komt het waarschijnlijk uit de laatste ijstijd. Tijdens die ijstijd was heel veel zeewater bevroren en vastgelegd in grote gletsjers.

Waar nu de Noordzee is, was in die tijd geen zee maar een grote vlakte waar dieren als sabeltandtijgers en steppenwisen rondliepen. Van die dieren liggen er nu dus nog steeds botten op de bodem van de Noordzee.

Op de foto's zie je twee voorbeelden van zwarte botten die op Schiermonnikoog zijn gevonden. De zwarte wervel leek heel veelbelovend, maar na een week in zoet water werd hij toch een stuk lichter. Het is een zeehondenwervel, 'slechts' een paar honderd jaar oud. Het andere zwarte bot is een echt ijstijdfossiel. Het is het teenkootje van een steppenwisen, een enorm buffelachtig dier dat in de ijstijd rondliep op de vlaktes waar nu de Noordzee is.

Schitterend Schiermonnikoog

Meedenken en meebeslissen over onderwerpen als natuurbeheer, recreatie en cultuurhistorie?

Meld je dan aan als panellid op schitterendschiermonnikoog.nl.

ACTIVITEITEN

Activiteiten in het Nationaal Park

Bij Bezoekerscentrum Nationaal Park Schiermonnikoog kun je terecht voor een keur aan excursies in de natuur van Schiermonnikoog. Het programma varieert per week. Hieronder een greep uit het aanbod.

Vogels kijken

De rijke vogelbevolking van Schiermonnikoog (ca 2 uur)
Regelmatig in oktober, november en december

Vogelringstation

Ontdek hoe het ringwerk er aan toe gaat (ca. 2 uur)
Elke woensdag en zondag in oktober

Wadexcursie

Beestenboel in de modder (ca. 2 uur)
Regelmatig in oktober

Winterwad

Ervaar het wad in de winter (ca. 2 uur)
Af en toe in november en december

Fietstocht met verhalen

Geschiedenis, natuur en de mooiste plekken van het eiland (ca. 2uur)
Regelmatig in oktober, november en december

Balgexpres

Zeehonden zien en schelpen zoeken (ca. 2 uur)
Regelmatig in oktober en afhankelijk van het weer ook in november

Huifkartocht

Met één of twee pk over het eiland (ca. 2 uur)
Regelmatig in oktober en afhankelijk van het weer ook in november

Vette Vogeldag

Help de vogels de winter door!
Woensdag 23 oktober 10.00 - 11.30

Cool Kidsnacht

Het bezoekerscentrum geopend exclusief voor kinderen!
Vrijdag 25 oktober 17.00 - 21.00

Jutterstocht

Op stap met een strandjutter (ca. 2 uur)
Regelmatig in oktober, november en december

Sterren kijken

Sterrenbeelden en andere fascinerende hemelverschijnselen (ca 1,5 uur)
Af en toe in oktober, november en december

Online boeken

Het is mogelijk om via internet kaartjes te kopen voor de activiteiten van het bezoekerscentrum. Surf daarvoor naar www.np-schiermonnikoog.nl en klik door naar de activiteitenkalender. Daar vind je ook het actuele programma. Natuurlijk kun je ook als vanouds kaartjes kopen aan de balie van het bezoekerscentrum.

Wandeleiland Schiermonnikoog

Het is heerlijk om het eiland te voet te verkennen. Tijdens het lopen beleef je de natuur namelijk veel intenser en kun je meer aandacht schenken aan kleine details.

November is uitgeroepen tot Wandelmaand op Schiermonnikoog, maar de rest van het jaar kun je natuurlijk ook prima wandelen op het eiland. Trek je lekkerste schoenen aan en volg één van de uitgestippelde wandelingen uit het boekje 'Wandelen & Fietsen op Schiermonnikoog' dat bij het bezoekerscentrum te koop is. Of neem deel aan één van de gegidste wandelingen die het bezoekerscentrum in de herfst en winter organiseert:

Grazers in de duinen

Tijdens deze struintocht in het duingebied gaan we op zoek naar sporen van grote én kleine grazers en naar bijzondere bloemen en planten.

Winterwad

Tijdens deze excursie loop je vanaf de Jachthaven een stuk over het wad. Onderweg vertelt de gids hoe de vele dieren van de Waddenzee de winterkou trotseren.

Avondwandeling

Wandel mee door de mooiste straten van het dorp, via de duinen, naar de 'brandende' vuurtoren. Onderweg vertelt de gids over de geschiedenis van het eiland en de avondlijke natuur.

Jutterstocht

We gaan naar het strand, op zoek naar aangespoelde schatten uit de zee. Krabben, schelpen, kwallen, maar wie weet ook wel flessenpost...

Nacht van de Nacht

"Laat het donker het donker en ontdek hoe mooi de nacht is" is het motto van de Nacht van de Nacht. Dit jaar valt de nacht van de nacht op 26 oktober.

Op Schiermonnikoog wordt het 's nachts nog écht donker, dus natuurlijk organiseert het bezoekerscentrum allerlei nachtactiviteiten rondom de nacht van de nacht. Kom sterren kijken en luister naar verhalen over sterrenbeelden, het Melkwegstelsel en andere fascinerende hemelverschijnselen. Of ontdek wat een uil zoal eet door zijn braakballen uit te pluizen...

Je kunt ook in de schemering het wad op, of mee met een avontuurlijke wandeling in het donker.

15 oktober	17.30	Schemerwad
16 oktober	10.00	Braakballen pluizen
16 oktober	20.00	Sterren kijken
22 oktober	10.30	Braakballen pluizen
23 oktober	20.00	Avondwandeling
26 oktober	20.00	Sterren kijken

Beleef duistere avonturen op Schiermonnikoog

Schiermonnikoog is een van de donkerste plekken van ons land. Des te meer reden om er eens na zonsondergang op uit te trekken en het eilander nachtleven van een heel andere kant te leren kennen. Op de kaart 'nachtleven op Schiermonnikoog' hebben we alle mogelijkheden voor je op een rijtje gezet. Het prachtige ontwerp is gemaakt door Evert-Jan Soepboer. Deze kaart op A3-formaat wordt je aangeboden door het Nationaal Park en is gratis verkrijgbaar bij de VVV en het bezoekerscentrum.

Cool kidsnacht

Op vrijdagavond 25 oktober is het in heel Friesland Cool Kidsnacht. Van 17.00 tot 21.00 uur openen allerlei musea hun deuren speciaal voor kinderen. Ook Schiermonnikoog doet mee: tijdens de Cool Kidsnacht hebben kinderen het rijk alleen in het bezoekerscentrum! Ouders en grootouders mogen alleen mee 'op vertoon van' hun (klein)kinderen. Je kunt de tentoonstelling bekijken en natuurlijk organiseren we leuke kinderactiviteiten. Op www.np-schiermonnikoog.nl vind je meer informatie. Neem je vriendjes en vriendinnetjes mee en beleef de coolste avond van het jaar!

OERRR Vette Vogeldag

Vogels gebruiken het hele jaar veel energie. In de winter om zich op temperatuur te houden, in het voorjaar om hun jongen groot te brengen. In de herfst bouwen ze reserves op voor de winter. Daarom gaan we op woensdag 23 oktober bij het bezoekerscentrum lekkere vette vogelsnacks maken tijdens OERRR Vette Vogeldag. We leren je hoe je zelf vogel-cupcakes en pinda-slingers maakt, hoe je een dennenappel in een snackbar omtovert en wat de vogels lekker vinden in hun tosti. Doe mee en help de vogels de winter door!

Haal met inheemse planten nieuwe bezoekers naar uw tuin of balkon. Zo verschaft u voedsel aan vlinders, zweefvliegen en tal van andere insecten. Voedsel dat in de natuur onder druk staat. Het assortiment van kwekerij *De wilde Akelei* bestaat uit ruim 50 inheemse planten en 20 kruiden, gekweekt zonder bestrijdingsmiddelen en toevoegingen. Planten die u en uw leefomgeving iets extra's geven en eenvoudig te vervoeren zijn!

DE GROENE TIP VAN SCHIERMONNIKOOG

Claudine – Parijs:
"Het herinnert mij aan Schiermonnikoog!"

Arjen – Rotterdam:
"Genieten van uw planten op ons dakterras!"

Henno's tips . . .

Beemdkroon

Marokkaanse Munt

Schierzeep

KWEKERIJ DE WILDE AKELEI – REEWEG 3a – DIRECT NAAST VVV
 info@dewildeakelei.nl – www.dewildeakelei.nl – 06.24.500.485

Bij inlevering van deze bon ontvangt u

10% korting op een bootdoosje met 6 planten

Geldig t/m 31-12-'19
 en voor alle planten / kruiden

'Veel meer dan gewoon van A naar B'

Rolstoel vervoer

Aansluiting watertaxi

Schier Safari

Personen vervoer

Trouw vervoer

Bagage vervoer

0519 531010

www.taxi-boersma.nl

Bereikbaar van 7:00 tot 24:00 uur

PENSION WESTERBUREN

Klein gezellig familie pension in de oude kern van het dorp. Alle kamers zijn voorzien van tv en een eigen badkamer met douche en toilet.

Familie Weldring
 Middenstreek 32
 9166 LN Schiermonnikoog

Tel. 06-52212287
 of 0519-531196

In samenwerking met Duinzicht en De Tjattel is het mogelijk om halfpension bij te boeken. Tevens verhuur van 2/4-persoons-appartementen gelegen aan de Reddingsweg.

info@westerburen.nl
 www.westerburen.nl

STA OP en KOM TERUG IN JE KRACHT

Neem die stap en wacht niet langer
 leer omgaan met trauma's, burn-out of stress

3-daagse RETREAT
 individueel of groepsgewijs
 op Schiermonnikoog

Bel of email mij nu

Sandra Bijl

06 51 899 589

sandra@live-your-choice.com

www.live-your-choice.com

SCHIER LINNEN

linnenverhuur

gemakkelijk
 online bestellen en betalen

voordelige linnen-
 & vakantiepakketten

altijd op locatie bezorgd

www.schierlinnen.nl

Volledige programma

Zie Lytje Pole Agenda & www.vvvschiermonnikoog.nl voor een overzicht van de wandelingen, zelf-op-pad-routes en andere activiteiten of kom langs bij ons VVV kantoor in het dorp en boek je favoriete wandeltocht(en) aan de balie!

7^e Editie

November Wandelmaand

Een scala aan leuke wandelingen, met en zonder gids!

Met warme jas en stevige wandelschoenen aan begint het uitwaaien pas echt! Schiermonnikoog heeft november uitgeroepen tot Wandelmaand. Want wandelen is de uitgelezen manier om te genieten van de pure, ruige schoonheid van het Nationaal Park Schiermonnikoog. Wij bieden gedurende de hele maand november een uitgebreid programma van wandelingen rondom vier thema's: Natuur, Culinair, Cultuurhistorie en Zelf op pad. Bevlogen eilander gidsen begeleiden deze bijzondere wandelingen. Iedere week komen alle thema's aan bod. Bovendien krijgen leden van Natuurmonumenten korting op de meeste wandelingen!

4, 11 & 18 NOVEMBER

Gluren bij de burens

Hoe leven sommige eilandbewoners, wat doen ze met hun vrije tijd? Tijdens de November Wandelmaand mogen we gedurende een mooie wandeling door het dorp ook binnen een kijkje nemen! Wellicht kunnen we gluren bij meerdere markante eilanders..... en wordt er verteld over het rariteitenkabinet in huis, een spannend verhaal van de boswachter van weleer, een bijzonder verhaal over de Tweede Wereldoorlog en wie weet kom je één van de Stachouwers tegen. Ga met eilander Christa van der Wal op stap en stap in het leven van bijzondere eilanders!

Een ruige maand met wind en donkere wolkenpartijen, maar daarnaast geregeld een blauwe hemel en de zon die helder boven de horizon staat. Ook in november valt er te genieten op Schiermonnikoog en is er van alles te doen voor liefhebbers van natuur, cultuur of culinaire geneugtes. Een unieke gelegenheid om kennis te maken met eilanders die meer over Schiermonnikoog kunnen vertellen dan in de toeristische boekjes staat. Een aantal wandelingen is inclusief een drankje na afloop met de gids om nog na te praten. Tevens worden in het Dorpshuis 3 prachtige films vertoond die raakvlakken hebben met natuur en wandelen, zie pagina 11.

6 & 20 NOVEMBER

Sterren kijken

Op Schiermonnikoog wordt het 's avonds nog écht donker en dat levert adembenemende sterrenhemels op. De Grote en Kleine Beer, Cassiopeia, Orion, de Zwaan, het Zevengesternte... Als het helder is, is zelfs de Melkweg te zien. Wil je wel eens meer weten over het heelal en deze sterrenbeelden leren herkennen? Kom dan sterrenkijken tijdens de November Wandelmaand. We beginnen binnen, met een inleiding over sterren, planeten, het Melkwegstelsel en andere fascinerende hemelverschijnselen. Daarna gaan we naar buiten om de sterrenbeelden in het echt te bekijken.

Natuurmonumenten

Ben je lid van natuurmonumenten?
Dan krijg je korting op de meeste wandelingen!

ELKE DI, DO, ZA EN ZO IN NOVEMBER

Culinaire wandeling

Schiermonnikoog kent leuke cafés en restaurants die ook in november gezelligheid bieden. De culinaire wandeling is de uitgelezen manier om de verschillende restaurants van het eiland te ontdekken in combinatie met een frisse wandeling. Je loopt met je eigen gezelschap en in je eigen tempo één van de wandelroutes. Elke route voert je langs vijf sfeervolle locaties. Bij iedere locatie krijg je een onderdeel van een vijf-gangenmenu geserveerd, met een bijpassend drankje. Dieetwensen kun je aangeven bij de reservering waarop de cafés en restaurants je, indien nodig, een alternatief gerecht aanbieden. Met wensen als vegetarisch, geen vis e.d. kan rekening gehouden worden. Met

verdergaande diëten als bijvoorbeeld veganistisch helaas niet. Naast de restaurants die in 2018 meededen kun je nu o.a. ook de 4Dames, de Ware Jakob en Marina verwachten op één van de drie routes.

3, 10, 17 & 24 NOVEMBER

Walvisvaart wandeling

Na de Tweede Wereldoorlog werd de Nederlandsche Maatschappij voor de Walvisvaart (NMW) opgericht. De oprichting werd vooral ingegeven door de naoorlogse schaarste aan oliën en vetten voor met name de margarine-industrie. Tussen 1946 en 1964 heeft de NMW met het walvisfabrieksschip Willem Barendsz en een vloot vangschepen (jagers) achttien expeditieën in de wateren rond Antarctica uitgevoerd. Aan boord waren veel Schiermonnikogers.

Wandel mee en vind de sporen uit die tijd terug op het eiland (ca. 4,5 km). Na afloop van de wandeling is er gelegenheid in het Koningshuis onder het genot van een kop koffie/thee de kleine expositie over de walvisvaart te bezichtigen en/of in het filmzaaltje een korte film over de walvisvaart te bekijken. Wellicht ontmoet je zelfs nog een echte walvisvaarder.

Ga samen met gids Eric Augusteijn mee op zoek naar de sporen uit het verleden!

Heerlijk genieten op Landal Vitamaris

Gratis
opgemaakte
bedden bij
aankomst

- Ca. 1 km van het strand gelegen
- 62 comfortabele appartementen, waarvan 16 luxueus en modern
- Overdekt zwembad met peuterbad*
- Gratis wellnessruimte met sauna's, Turks stoombad en relaxruimte*
- Beauty- en massagesalon*
- Snelbruiner

- Speeltuin, airtrampoline en kinderspeelhoek
- Fun & Entertainment-programma in samenwerking met het Schiermonnikoger recreatieteam (tijdens de Nederlandse schoolvakanties)
- Fietsverhuur
- Gratis busvervoer van haven naar complex en v.v.

Landal Vitamaris
Badweg 53
9166 NE Schiermonnikoog
www.landal.nl/vitamaris

*Alleen toegankelijk voor gasten van Landal Vitamaris.

*Gezellig bruin café in het centrum van het dorp, met groot terras.
Waar u kunt lunchen, dineren of genieten van onze lekkere speciaal bieren.*

Café It Aude Beuthus Nieuwestreek 6 Schiermonnikoog

Beau & Visage
• Wellness & Huidverbetering •

DEYNIQUE
cosmetica

- Gezichtsbehandelingen
- Benen Harsen • Pedicure Behandelingen
- Permanente Make Up Behandelingen
- Bruids Make Up

*Alle behandelingen
uitsluitend op afspraak!*

Greetje Smilda
@info@beauvisage7a.nl • 06 46 30 42 92
Middenstreek 7a • Schiermonnikoog

f Beau Visage

Atelier Langestreek 7
schierhout lampen, foto's
en olieverf **schilderijen**

fotografie
trouwreportage
familie gezin shoot
landschap
interieur en
website

verhuur appartementen
paal 7 en studio 7
op Langestreek 7

0517 531177
06-47603896

WWW.SCHIERHOUT.NL

atelier Romy f

romydam@kpnmail.nl

EXCURSIES

Cultuurhistorische excursies

Leer Schiermonnikoog op een boeiende wijze kennen tijdens deze cultuurhistorische excursie. Onze eilander gids Arend Maris neemt je in ongeveer 2 uur mee in een reis door de tijd op us Lytje Pole. Deze bescheiden, maar tevens bevlogen gids heeft al heel wat publicaties en boeken op zijn naam staan die betrekking hebben op de cultuurhistorie van Schiermonnikoog. Voor historische feiten ben je bij hem dan ook aan het juiste adres. Maar niet alleen dat... Een wandeling met Arend Maris door het dorp zal je nog lang heugen! Wanneer je je ogen dicht doet tijdens zijn verhalen, waan je je op een eiland uit lang vervlogen tijden!

Natuurexcursie

Zowel wandelend als fietsend neemt natuurkenner Kees van der Wal je mee naar de mooiste plekjes van Schiermonnikoog. Kees kent alle geheimen van de natuur en deelt deze graag op een bijzonder boeiende wijze. Kees houdt rekening met het weer en het seizoen en stemt zijn route af op de omstandigheden en, indien mogelijk, ook op de wensen van zijn gasten. Er is ruime aandacht voor de flora en fauna van het eiland. Zowel bijzondere planten en vogels als mede spannende en humoristische verhalen van het eiland komen aan bod. Daarnaast is Kees ook de man die veel weet van zaken als de historie van het dorp en het buitengebied. Dit is zeker geen standaard excursie.

Meestervertellers nemen u graag mee op cultuurhistorische wandeling door de streken, de boswachters vertellen graag over hun eiland, en zelfs de jutters van Schiermonnikoog durven hun geheimen te delen.

Vogels kijken voor beginners

Tijdens deze vogelexcursie voor beginners ga je samen met Thijs de Boer op pad om te leren wat de beste plekken zijn en waar je op moet letten tijdens het vogel spotten. Van de prachtige vogelkijkhut bij de Westerplas tot aan de vogelkijkplek op de Kobbeduinen, op iedere plek tref je weer een andere vogel aan zoals de sierlijke lepelaar, de razendsnelle steltlopers en de rustige bergeend. Meer dan 300 vogelsoorten zijn er gedurende het jaar op Schiermonnikoog te zien, met in elk jaargetijde weer andere soorten.

Wandelexcursie

Toen rond 1720 de oude buurtschappen in de golven verdwenen werd er een nieuw dorp gebouwd. Maar waarom op deze plek en waarom die rechte straten? Waarom staan er twee torens in de duinen? Waar lieten de bewoners hun afval? Wat betekent Helmsnijderspad? Thijs de Boer vertelt je de antwoorden tijdens deze twee uur durende excursie.

Bezoekerscentrum

Wist je dat je de activiteiten van het bezoekerscentrum op pagina 23 van deze krant vindt?

Fietsexcursie

Tijdens deze excursie ga je met Thijs de Boer een fietstocht maken over het eiland. De start is in het dorp. Daarna gaan we naar enkele plekken op het eiland waar de diverse particuliere eigenaren hun sporen hebben nagelaten. Buiten het dorp gaan we verder terug in de tijd, zien en horen we hoe de vele gevarieerde landschappen op dit kleine eiland zijn ontstaan en hoe kortgeleden (op de geologische tijdschaal) dit is gebeurd. Uiteraard komen veel van de bijzondere planten en dieren die hier nu leven aan de orde.

Jutten en Schelpen zoeken

“Geboren op het eiland, heeft het strand mij altijd getrokken. Vooral met noordenwind en na een storm ging ik met vrienden naar het strand om te jutten. Nog steeds vind ik het strand het mooiste deel van Schiermonnikoog, omdat het nooit hetzelfde is en omdat er van alles is te vinden.” Zo vertelt onze gids Thijs de Boer. In de loop der jaren heeft Thijs al een hoop bijzondere vondsten gedaan. Die vondsten kun je overigens terugvinden in de tuin van Thijs, want daar heeft hij het prachtige Schelpenmuseum ‘Paal 14’ gebouwd. Met wie kun je dan ook beter op pad gaan voor een excursie Jutten en Schelpen zoeken? Je gaat natuurlijk samen het strand op om zelf van alles te vinden. Overigens is er altijd een jutterbittertje of een frisdrankje tijdens deze tocht. Zie ook de andere excursies van Thijs de Boer op deze pagina.

Wadexcursies

Je gaat het wad op en de echte modder in! Hier maak je niet allen kennis met het wad, maar krijg je ook uitleg over het ontstaan, de getijden, de dynamiek en het belang van het wad voor mens, dier en plant. Schepnet en greep gaan mee om wormen, weekdieren, garnalen en vissen te vangen en te bekijken. Thijs de Boer begeleidt deze excursie.

Wist je dat...

je op een heldere nacht in het Waddengebied wel 3500 sterren kunt zien tegen 50 in de Randstad?

Soepboer Rijwielverhuur

Keuze uit 4000 fietsen.

U vindt ons op de veerdam
en bij de eerste bushalte in het dorp,
50 meter achter het VVV-kantoor.

tel 0519-53 16 36 www.fietsverhuursoepboer.nl email: info@schierfiets.nl

SCHIER GLAS

www.schierglas.nl

06-12 89 68 92

- └ glasbewassing
- └ schoonmaak
- └ huismeester
- └ hogedrukreiniging
- └ groenvoorziening
- └ vloeronderhoud
- └ sneeuwruimen

Smakelijk Schier.nl

tel.: 0519 53 20 75

van broodje tot complete maaltijd;
bezorgd op uw vakantieadres
op Schiermonnikoog.

Ga naar: smakelijkschier.nl

Wist u dat u bij de VVV ook arrangementen kan boeken?

Zo hebben wij een dubbel op
arrangement, een arrangement
bij een hotel of voor
deze winterperiode een
Kom op Verhaal arrangement!

Meer info: www.vvvschiermonnikoog.nl

EVEN HELEMAAL TOT RUST KOMEN

In één van onze
dertien prachtige
vakantiehuisjes
op schiermonnikoog

WADDENRUST

www.vakantiehuisjeswaddenrust.nl

info@vakantiehuisjeswaddenrust.nl

06-30066518 of 06-11205200

Vrouwe Jakoba

SCHIERMONNIKOOG

Bezorgservice - Eetwinkel - Slijterij

- Pizza's
- Pasta's en lasagnes
- Salades
- Vlees- en visgerechten
- Kindermenu's

Badweg 4

0519 - 53 11 73

ook op zondag open

Dekt u alvast de tafel...

www.vrouwejakoba.nl

WINKELN

De openingstijden van de winkels zijn duidelijk zichtbaar aangegeven op de winkeldeuren.

Bakkerij Schuthof

Middenstreek 12, tel. 0519-531265
www.bakkerijSchuthof.nl

Boekhandel Kolstein

Middenstreek 38, tel. 0519-532239
www.kolstein.nl

Drogisterij en kledingwinkel Streek 56

Langestreek 56, tel. 0519-531962
www.streek56.nl

Eetwinkel Vrouwe Jakoba

Badweg 4, tel. 0519-531173
www.vrouwejakoba.nl

Lifestylewinkel Kleur aan Zee

Langestreek 17, tel. 0519-531033
www.kleuraanzee.nl

Kledingwinkel Schier Fashion

Middenstreek 29, tel. 0519-531293

Kado en woonwinkel 'T Wente

Langestreek 64, tel. 06-17252628
www.t-wente.nl

Op Struun

Middenstreek 23, tel. 06-46277842
www.opstruun.nl

Pottenbakkerij Hjirre

Middenstreek 27
www.aleidablom.exto.nl

Snoepwinkel 't Peperhúsjen

Middenstreek 42, tel. 0519-531158
www.peperhusjen.nl

Supermarkt SPAR Brunekreef

Middenstreek 2, tel. 0519-531254
www.sparbrunekreef.nl

Doe-het-zelf winkel Dijkstra

Noorderstreek 26, tel. 0519-531762
www.bouwenopschier.nl

Kwekerij De wilde Akelei

Reeweg 3a, tel. 06-24500485
www.dewildeakelei.nl

VVV Schiermonnikoog Shop

Reeweg 5, tel. 0519-531233
www.vvvschiermonnikoog.nl

Watersportwinkel Onder Zeil

Reeweg 8, tel. 0519-720530
www.onderzeil-schiermonnikoog.nl

GALERIES & ATELIERS

Atelier Schier

Atelier Schier organiseert op Schiermonnikoog diverse workshops op het gebied van schilderen, meditatie, zang en juttersgeluk. Het hele jaar door kunt u hier terecht voor familie- en bedrijfsuitjes uitjes. Hou de website en de Lytje Pole Agenda in de gaten voor verrassende projecten, lezingen en workshops!

KunstFaam

Bij open atelier KunstFaam aan Badweg 5 kunt u kunst kijken en kopen in de wisselende expositieruimte, kunstenaars aan het werk zien in de open werkplaats, én zelf aan de slag in het KunstFaam-Laboratorium. Kunstenaars wisselen elkaar daar af en geven workshops in hun specialiteit, zoals juten met Faam, sculptuur in klei, keramiek en ook workshops tekenen en stempels maken. Deze creatieve sessies zijn voor zowel kinderen, volwassenen als bedrijven. De constante factor binnen KunstFaam is kunstenaars Klasiëna Soepboer, afgestudeerd aan zowel de Academie Minerva als aan de Gerrit Rietveld Academie. Klasiëna is een geboren en getogen Schiermonnikoogse. Haar werk vindt u op www.klasiëna.nl.

Pottenbakkerij Hjirre

Bij Pottenbakkerij Hjirre is keramiek te zien en te koop waarbij de maakster zich heeft laten inspireren door het eiland. Monniken, eilander huisjes, schelpen en ander natuur gerelateerde keramiek wordt door pottenbakster Aleida Blom ter plekke gemaakt. In de winkel liggen originele producten die alleen op Schiermonnikoog te koop zijn. Daarnaast is het 'Kunstverzameldoosje' van Kunstgroep SJain verkrijgbaar.

Middenstreek naast nummer 27,

Badweg 5

Badweg 5

Atelier Romy

Als de vlag uithangt toont Romy vol enthousiasme haar schilderijen en foto's, in het kleine atelier aan de Langestreek. Ook kunt u deze fotografe boeken voor onder andere bruidsfotografie en familieshoots. Volg Romy alvast op Twitter: @wadfotografen.

Langestreek 7

Galerie Ogygia

In galerie Ogygia kunt u genieten van een wisselende collectie schilderijen, etsen, giclées en keramiek van verschillende kunstenaars. Daarnaast biedt de galerie een diversiteit aan artikelen die ambachtelijk gemaakt zijn en ook een uitgebreide collectie kunstkaarten, kalenders en agenda's. De collectie wisselt regelmatig, dus is er altijd iets nieuws te ontdekken.

Nieuwestreek 7

Wist je dat...

er spelletjestafels zijn op de boot van en naar Schiermonnikoog?

Lytje Kunst

Begin november start Kunstvereniging SJain met een nieuw project: Lytje Kunst. Op alle SJain locaties staat een kistje gevuld met kleine vilten zakjes met daarin een kunstwerkje. De inhoud is een verrassing en ontdek je wanneer je het hebt gekocht.

Kunsthestival

In navolging op het kunsthestival van 2018 organiseert SJain in september 2020 opnieuw een kunsthestival. Een festival waarin met name aandacht wordt besteed aan de kunstenaars die op het eiland wonen, werken of er met grote regelmaat verblijven. Het thema voor 2020 is 'het losse land'. Vanaf het eiland noemen we Nederland vaak 'het vaste land' of 'de wal'. 'Het losse land' staat voor de beweging waar het eiland zich constant in bevindt. Aan de ene kant verdwijnt zand en aan de andere kant groeit het aan. Geen dag ziet er hetzelfde uit, alles is hier constant in beweging. Informatie omtrent het festival en Lytje Kunst is terug te vinden op onze site: www.sjain.nl

Galerie Stella van Acker

Al 40 jaar loopt Stella van Acker haast elke dag richting Paal 10 om inspiratie op te doen voor haar schilderijen; in de zomer maar ook op de prachtige winterdagen. Zij maakt zo de herfststormen mee, de stille winterdagen en het vroege voorjaar waar de kleuren verzonken zijn maar waar de eerste leeuwerik bidt in de lucht. Door dit te ervaren weet zij hoe ze de Natuur moet benaderen in haar werk.

"Ik zal nooit een schilderij maken, dat zo mooi is als de Natuur. Daar wil ik ook niet naar streven. Ik wil alleen vol eerbied en aandacht schilderen."
Middenstreek tussen nummer 21 en 23

EXPOSITIES

Bezoekerscentrum

In 2019 presenteert het bezoekerscentrum 'Wildzoekers VOGELS', een verrassende tentoonstelling over de vogels die je op Schiermonnikoog en andere Nederlandse wildernissen kunt tegenkomen. In de cultuurhistorische zaal is 'Rijsbergen, van burcht tot klooster' te zien, een expositie van cultuurhistorische vereniging 't Heer en Feer over een markant gebouw op het eiland. In de permanente expositie 'Landschappen van het eiland' maak je kennis met de verschillende landschappen op Schiermonnikoog en kun je zeedieren in actie zien in het zoutwateraquarium. Het bezoekerscentrum vind je aan de Torenstreek 20 onderaan de witte watertoren.

De wondere vogelwereld van O.C. Hooymeijer

Beeldend kunstenaar O.C. Hooymeijer (Vlaardingen, 1958) studeerde in 1981 af aan de Academie voor Beeldende Kunsten te Rotterdam. Vanaf dat moment volgden vele succesvolle exposities, zowel in Nederland als daarbuiten. In zijn werk stond de mens tot nu toe altijd centraal. Met de start van zijn projecten 'The Great Exotic Birdshow' en 'De niet-bestaande vogels van Europa', heeft de mens plaatsgemaakt voor de vogel. In deze meest recente werken springen zijn thematische aanpak, zijn expressionistische stijl en zijn niet te missen lijsten opnieuw in het oog. Hij gaat zelfs nog een stapje verder... Zijn tentoonstellingen worden, door o.a. het gebruik van geur en geluid, meer en meer een 'totaalbeleving'. Deze expositie is in november en december te zien in Galerie Ogygia aan de Nieuwestreek.

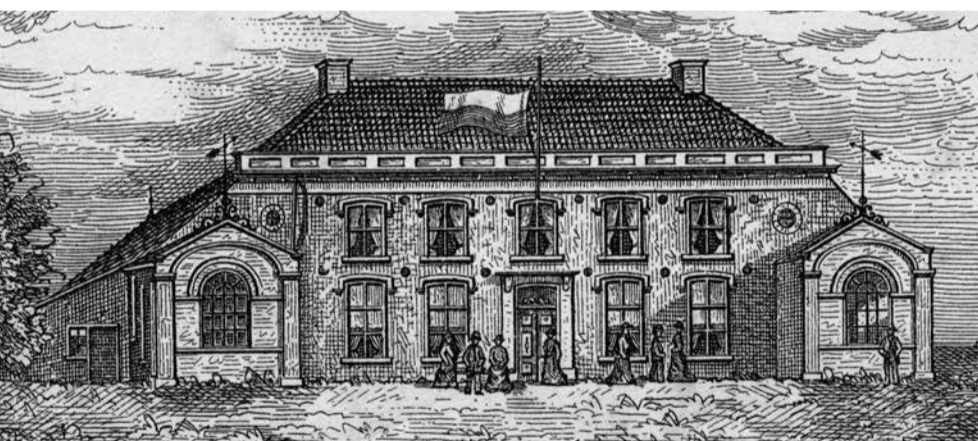

Het ambulancevliegtuig is een Fokker S.IIIa. Een omgebouwd trainingsvliegtuig een Fokker en was een open tweezitter waarbij de instructeur en leerling-vlieger naast elkaar zaten. In begin van de Tweede Wereldoorlog is deze gevorderd door de Duitsers.

Ambulancevluchten van 1933 tot nu

Op 8 december 1933 werd de eerste ambulancevlucht vanaf het eiland Schiermonnikoog, door het Nederlandse leger uitgevoerd. Het betrof het overbrengen van twee zieke kinderen vanaf het koloniehuis 'Elim' naar het ziekenhuis in Groningen. Rond half elf steeg het Rode Kruis-vliegtuig op van het vliegveld Soesterberg met bestemming Schiermonnikoog. Om kwart voor één landde het toestel op het strand. Het ernstig zieke kind kon vervoerd worden op de brancard welke in het vliegtuig aanwezig was. Het andere kind nam plaats op de schoot van de chef van de vlieg medische dienst, meer ruimte was

er niet. Rond half twee landde het toestel op Eelde. Daar stond, net als op het strand, een ziekenauto uit Groningen met arts en personeel gereed, zodat de patiëntjes onverwijd naar Groningen konden worden vervoerd. Als herinnering schreven de dankbare kinderen als eerste hun naam in het vliegtuig. De keurige regeling zowel in Eelde als op Schiermonnikoog en speciaal die van de dienst op Soesterberg, verdient waardering en bewondering. In het Koningshuis aan de Nieuwestreek 1, is een kleine expositie ingericht m.b.t. de ambulancevluchten vanaf 1933 tot heden.

Van burcht tot klooster

Met de transitie van de voormalige burcht Rijsbergen naar Klooster Schiermonnikoog is het uit 1757 stammende pand aan de Knuppeldam 2 een nieuwe levensfase ingegaan. Eeuwenlang behoorde het toe aan opeenvolgende

eigenaren van het eiland, de geschiedenis ervan is dan ook nauw verbonden met die van Schiermonnikoog. In het Bezoekerscentrum is een expositie gewijd aan dit bijzondere pand. De afbeelding toont de burcht in de tijd dat Mr J.E. Banck eigenaar was.

Kunstgroep SJain

Deze vereniging heeft als doel om kunst op Schiermonnikoog onder de aandacht te brengen. Kunstgroep SJain is in 2016 opgericht en bestaat uit 6 leden: Aleida Blom, Coba Harthoorn, Garda Meerdink, Klasiena Soepboer, Klaske Noordenbos en Romy Dam. Allen werkzaam in en met kunst op Schiermonnikoog. SJain is het eilander woord voor kijken. Kijk naar SJain op Facebook en www.sjain.nl

75 jaar bevrijding

In het Bunkermuseum Schlei is de expositie '75 jaar bevrijding' te zien. Deze omvat de periode van 6 juni 1944 (D-day) tot en met de bevrijding van Schiermonnikoog op 11 juni 1945. Te zien zijn de oorlogsverrichtingen van de Geallieerden tijdens de landingen op de stranden van Normandië, de gevechten op het Franse platteland, Market Garden (de poging om via Arnhem Duitsland in te trekken en om Nederland in 1944 te bevrijden), het Ardennenoffensief, de bevrijding van Nederland en tenslotte de bevrijding van Schiermonnikoog. Naast documentatie in de vorm van kranten, posters en kaarten stellen

we ook veel artikelen ten toon, zoals bevrijdingstegels, mokken, schildjes, etc. Het bunkermuseum vind je aan het einde van de Prins Bernhardweg. Ga voor het strandpaviljoen de Marlijn bij het kanon naar links.

Wrakhout

Impressies samengesteld uit alle mogelijke zaken die in de vloedlijn gevonden zijn, met als belangrijke basis een houtje of houten plankje. De wrakhout-bootjes zijn allemaal uniek, en krijgen door het diverse materiaal fantastische vormen: symbolen van vrijheid, reizen en ontdekken. Harm Carrette toont zijn bootjes in de oude schuur waar vroeger de paarden gestald stonden..

Van der Molenpad 13, tel. 06-40743369
www.wrakhoutschiermonnikoog.nl

BOUW/KLUS/INSTALLATIE/
SCHILDER BEDRIJVEN

Klusbedrijf D. Dam

tel. 0519-531177

Bouwbedrijf Dijkstra

tel. 0519-531762

Bouwbedrijf Meintema-Hiemstra

tel. 0519-531276

Installatiebedrijf Vlasma

tel. 0519-531345

Schier Schilders

tel. 0519-531082

ETEN & DRINKEN

Café It Aude Beuthûs

Nieuwestreek 6, tel. 0519-531460

www.cafeboothuis.nl

Cafetaria De Halte

Reeweg 4, tel. 0519-531256

www.schiermonnikoog-horeca.nl

De Koffiekajuit

Langestreek 17, tel. 0519-532075

www.smakelijkschier.nl

Tox Bar

Reeweg 7, tel. 0519-531373

www.toxbar.nl

Drink- & Eethuis De Berkenplas

Pr. Bernhardweg 1, tel. 0519-531570

www.schiermonnikoog-horeca.nl

Familierestaurant 't Wantij

Langestreek 11, tel. 0519-531526

www.smakelijkschier.nl

Hotel, wijnbar & bistro De4dames

Langestreek 9, tel. 0519 531133

www.de4dames.nl

Hotel Duinzicht

Badweg 17, tel. 0519-531218

www.hotelduinzicht.nl

Hotel Graaf Bernstorff

Reeweg 1, tel. 0519-820050

www.bernstorff.nl

Hotel Van der Werff

Reeweg 2, tel. 0519-531203

www.hotelvanderwerff.nl

Hotel Brasserie Om de Noord

Langestreek 66, tel. 0519-700200

www.hotelomdenoord.nl

Restaurant Noorderlicht

Middenstreek 3, tel. 0519-346616

Restaurant Marina (jachthaven)

Reeweg 27, tel. 06-27860833

www.marinaschier.com

MUSEA

Rariteitenkabinet Gribus

In de receptie van It Aude Kolonyhûs aan de Badweg vind je de Gribusmannetjes die de afgelopen jaren op allerlei festivals in oude caravans hebben rondgereisd.

Ook kom je hier een draak op sterk water tegen. Deze is ooit door Martin Roemers, zoon van de vuurtorenwachter, vlakbij bij de vuurtoren is gevonden. Verder vind je hier de oude typemachine van Graaf von Bernstorff, geschonken door Auke Talsma, de kapiteinspet van Klaas Visser, blikseminslag, rariteiten van Stones fan en eilandgek Boudewijn Buch, de aorta van een potvis, de hele walvisvangst op de Willem Barentsz levendig in beeld gebracht en nog veel meer. Kom je verwonderen en verbazen!

Openingstijden: zaterdag, zondag en woensdag tussen 11:00 en 13:00 uur

www.itaudekolonyhus.nl

Bunkermuseum Schlei

Dit museum is gevestigd in de Seeburgbunker aan het einde van de Prins Bernhardweg (voor het strandpaviljoen de Marlijn naar links, bij het kanon). Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd vanuit deze bunker de radar informatie doorgeseind naar de vliegbasis Leeuwarden waar jagers van de Luftwaffe gestationeerd stonden. Het Bunkermuseum Schlei heeft nog twee bunkers opengesteld. De eerste is een kleine munitiebunker op de hoek bij het Westerhofpad. De tweede is de aggregaat bunker van de stelling Schlei en staat rechts voor de fietsenstalling aan het eind van de Prins Bernhardweg. Hierin o.a. een aggregaat dat er in de Tweede Wereldoorlog ook heeft gestaan. Bunkermuseum Schlei heeft verschillende voorwerpen uit de Tweede Wereldoorlog tentoonge-

steld in de theetuin van Hotel van der Werff, direct achter muziekkoppel het Beukenootje. Het bunkermuseum wordt geëxploiteerd door de Stichting Bunkermuseum Schlei. De stichting heeft tot doel het verzamelen, bewaren en tentoonstellen van goederen en kennis over de Tweede Wereldoorlog op het eiland Schiermonnikoog.

Openingstijden: Zondag en (t/m de kerstvakantie) woensdag van 13:00-16:00 uur.

Meer informatie: info@bunkermuseum-schlei.nl of bel 0519-531701

In het Koningshuis

In 1876 werd aan de Nieuwestreek een nieuwe Lagere School gebouwd, met ernaast een woning voor de hoofdonderwijzer. De school is in 1978 afgebroken om plaats te maken voor nieuwbouw van het gemeentehuis. De meesterswoning is bewoond geweest tot 2018, toen 'meester' Henk Koning overleed. Totdat de gemeente een besluit zal hebben genomen over de definitieve bestemming van de woning is deze ter beschikking gesteld aan 't Heer en Feer.

't Heer en Feer heeft in het Koningshuis, genoemd naar de laatste bewoner, een bescheiden expositie ingericht met elementen van verschillende aspecten uit de eilander cultuurhistorie. Er is een hoekje voor de strandpalen, een vitrine met beschilderde kannen van Luitjen Elles, een kleine bibliotheek met boeken over het eiland, ingebonden Dorpsbodes en plakboeken van de schoolreisjes van Henk Koning,

modellen van veerboten en informatie over de walvisvaart, de zeevaartschool, de eilander taal en Vredenhof. In een donker zaaltje draaien films uit het eilander verleden. Vrijwilligers leiden bezoekers rond, vertellen verhalen en beantwoorden vragen.

Kijk ook op pagina 30 hiernaast voor actuele exposities.

Het Koningshuis aan de Nieuwestreek 1 is geopend van woensdag t/m zaterdag van 15:00 - 17:30.

Schelpenmuseum PAAL14

Aan het Martjeland ligt Schelpenmuseum Paal 14, hier kun je schatten uit verschillende wereldzeeën als schelpen, barnsteen, botten, scheepswrakken en nog veel meer bewonderen. Het Schelpenmuseum heeft boekjes over de vogels, planten, schelpen, vlinders en paddenstoelen van Schiermonnikoog uitgegeven en er zijn originele souvenirs te koop zoals barnsteen van Schiermonnikoog en strandvondsten in lijstjes of op strandhout. Nieuwsgierig geworden? Kom langs om de schatten uit de zee te bewonderen en daarna zelf op pad te gaan!

Openingstijden: Alle dagen geopend tussen 14:00 - 17:00 en 20:00 - 22:00 uur
www.schelpenmuseum.nl en 0519-531663

De winkel op Schiermonnikoog voor

U kunt bij ons ook pinnen.

- Souvenirs
- Eilandgidsen
- Wandelroutes
- Postzaken
- Kadootjes

Reeweg 5 tel. 0519-531233

ONTDEK DE WADDEN

met WandelZoekpagina

WandelZoekpagina

- dagwandelingen
- op alle waddeneilanden
- met uitgebreide routebeschrijvingen
- met gps-tracks
- met wandelkaarten
- ook beschikbaar in wandelapp

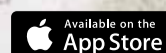
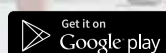
WWW.WANDELZOEKPAGINA.NL

Download de app
VVV Schier!

ontdek
Schiermonnikoog!

ontdek alle voordelen ↗

HISTORIE

't Heer en Feer

Cultuurhistorische Vereniging

De Vereniging stelt zich ten doel het opsporen, registreren en zo mogelijk zelf verzamelen, bewaren en onderhouden van het eilander erfgoed in de ruimste zin van het woord.

Zou je wel wat meer willen weten van de geschiedenis van us Lytje Pole? 't Heer en Feer komt drie keer per jaar met een tijdschrift waarin iedere keer weer bekende en minder bekende historische feiten worden uitgediept. Prachtig om te lezen en op zoek te gaan naar herken-

ning zoals de verschillende familiegeschiedenissen achter de voordeuren. In het Dorpshuis, gelegen dichtbij bij de witte watertoren, beschikt 't Heer en Feer over een archief. Op afspraak kun je daar documenten inzien. Stuur een berichtje naar archieff@theerenfeer.nl.

Nieuwe aanwinst collectie van 't Heer en Feer

Onlangs werd de collectie van 't Heer en Feer verrijkt met een bijzondere kaart van Schiermonnikoog uit de erfenis van Anne Kruisinga. De kaart werd aangeboden door Iain Bruinvis en ter nagedachtenis aan Anne Kruisinga (1953 - 2016), dochter van Marten Kruisinga (zeevaarder en geboren op het eiland) en Betty Taylor. De kaart is gemaakt door de cartografe Marlous Terwiel (1944-2013).

In 1990 en 1991 waren er twee sessies van een week waarin een internationaal gezelschap van vijftientig kunstenaars op het eiland tekenden en aquarelleerden. Marloes Terwiel nam daar aan deel.

Ze was behalve cartografe ook illustratrice en miniatuurschilderes. In de door haar gemaakte kaart komen deze drie kwaliteiten samen. De kaart is te bezichtigen in het Koningshuis.

Veerboot, levensader van het eiland

Zonder de veerboot zijn we nergens, niet als eilandbewoner en niet als bezoeker. De veerboot vaart maar liefst vijf keer per dag heen en weer, op 'piekdagen' (warme zomer-, feestdagen) zo nodig vaker. De reis duurt drie kwartier, aan beide zijden van het wad is het eenvoudig verder te reizen voor zowel mensen als goederen, per bus of taxi. Dat was in vroeger tijden wel anders. De boot voer op het getijde. De dienst was dus beperkt. De reis duurde heel wat langer, de afstand naar het eiland was groter omdat de boot vanuit Zoutkamp vertrok, later vanuit Oostmahorn.

Het is dit jaar vijftig jaar geleden dat de Lauwerszee werd afgesloten en het Lauwersmeer ontstond. Op 23 mei 1969 werd d.m.v. een caisson het laatste gat gedicht. Dat jaar vertrok de veerboot dan ook voor het laatst vanuit Oostmahorn.

Dorpsomroeper

Ondanks dit tijdperk van snelle media als twitter en facebook, gaat er op het eiland nog steeds een dorpsomroeper rond om allerlei zaken van belang aan te kondigen.

De eilander taal leeft

Alhoewel het Schiermonnikoogs als gesproken taal dreigt uit te sterven - vrijwel alleen oudere eilanders zijn deze taal nog machtig - blijft de aandacht ervoor groot, waardoor deze mooie taal als cultureel erfgoed bewaard blijft. Onze taal is op verschillende manieren terug te vinden op het eiland. Zo is er een taalroute te volgen welke leidt langs een aantal stenen waarop een eilander gedicht te lezen valt. Eveneens zijn, gebeiteld in steen, een aantal haiku's vastgelegd, o.a. bij het baken van de Kobbeduinen.

In het Koningshuis gingen een aantal oudere eilanders met veel plezier in

het 'eilauners' met talenwonder Dyami Millarson uit Leeuwarden in gesprek. Deze taalvirtuoos, autodidact en redder van minderheidstalen, maakte zich de eilander taal in enkele maanden meester. Het Shantykoor dat regelmatig optreedt, zingt een aantal liederen in de eilander taal.

Onlangs besteedde het tijdschrift Onze Taal een paginagroot artikel aan regionale talen, waarbij het Schiermonnikoogs een prominente plaats werd toebedeeld.

In het Koningshuis vind je meteen na binnenkomst een reeks eilander gedichten aan de wand, met een toelichting over de personen die deze creëerden.

Pita Grilk

Schiermonnikoog 1905 - Leeuwarden 1980

Pita Louise Grilk was een dochter van de eilander koopvaardijkapitein Lou Grilk. Na haar opleiding aan het conservatorium vestigde zij zich met haar zuster als piano- en orgellerares in Leeuwarden.

*'k Hew dyn heer en feer fersangen eilaun. Ne bin ik mûed en stil;
'k Wûe dy yn myn liêten fange;
al wat wiê, wat wazze sil.*

*'k Mocht dyn taal to rymen minge;
ús musyk is 't, aud en swiêt;
maar dyn siêl lat him net twinge;
biste mair as myn lytj liêt.*

Wandelend eiland

Door de eeuwen heen wandelde Schiermonnikoog in oostelijke richting. Aan de westkant kalfde het eiland af door het geweld van de zee. Aan de oostkant groeide het aan, door afzetting van zand. De zee neemt, de zee geeft. De strandpalen dienden in vroeger tijden als ijkpunten in deze steeds variërende omgeving. Door technische ontwikkelingen zijn ze daarvoor overbodig geworden, maar ze staan er nog steeds en worden ook nu nog gebruikt voor oriëntatie op het strand. Gaan zwemmen bij paal 5, iets afspreken bij paal 7. In het Koningshuis is er ruim aandacht voor deze trouwe wachters.

Overigens groeit het eiland nog steeds aan de oostzijde, gemiddeld zo'n 110 meter per jaar.

Oud Schiermonnikoog op Facebook

Foto's vangen de tijd. Ze vertellen verhalen en herbergen herinneringen: oude geliefden of bekenden, een vervlogen jeugd of tijd, een favoriete plek. Dierbare foto's met een verhaal. Een verhaal dat velen kunnen aanvullen.

Op de facebook pagina Oud Schiermonnikoog vind je een steeds groter wordende verzameling van meer dan 7000 foto's van particulieren, belangeloos beschikbaar gesteld. Initiatiefneemster Heleen Faber beheert deze pagina met grote zorgvuldigheid. De groep telt nu al meer dan 2600 leden zowel op Schiermonnikoog als ver daarbuiten (de VS, Indonesië, Australië en Zuid-Afrika). Kom kijken en sluit je aan!

Foto: In 1954 maakte Tjipke Faber deze foto. De boot voer niet naar Oostmahorn.

Cultuur Historische Vereniging
't Heer en Feer
Schiermonnikoog

'T Heer en Feer
www.theerenfeer.nl

HULPDIENTEN OP SCHIERMONNIKOOG

KNRM

35 Vrijwilligers en 1 beroepsschipper waken over de wateren rondom het eiland. De reddingboten Koning Willem I, Edzard Jacob en de speciale truck zijn 24 uur per dag paraat.

www.knrm.nl/schiermonnikoog. Ook te volgen via Facebook en Twitter. Veerweg 5, tel. 06-51541970

Politie

Het team op Schiermonnikoog heeft naast de opsporings- en handhavingstaak van de politie ook een hulpverleningstaak bij rampen en ongevallen.

Voorstreek 28 tel. 0900-8844

Op de hoogte blijven? Volg de politie op [face-book.com/politieschiermonnikoog](https://www.facebook.com/politieschiermonnikoog).

GGB de Wadden

Het team van de Grootchalige Geneeskundige Bijstand (GGB) bestaat uit 10 personen, inclusief chauffeurs, en volgt maandelijks trainingen, gegeven door iemand van het RAV. Daarnaast is er 1 of 2 keer per jaar een multidisciplinaire oefening samen met ambulance, brandweer en het ondersteuningspeloton van de brandweer.

Ambulance

De Ambulancezorg beschikt over een continu bemande ambulance, plus een reserveambulance. Wanneer iemand met spoed naar het ziekenhuis moet, kan dit met een ambulance op de veerboot, met de reddingboot of met een helikopter. Deze keuze is afhankelijk van de urgentie, beschikbaarheid en weersomstandigheden.

Brandweer

De brandweer op Schiermonnikoog heeft zijn modern uitgeruste kazerne aan de Knuppeldam 8. Het brandweerteam heeft drie voertuigen en bestaat uit veertien vrijwilligers. Ook heeft Schiermonnikoog een zogenoemd ondersteuningspeloton, bestaande uit vijftien vrijwilligers. Voor brandbestrijding op de Waddenzee wordt samengewerkt met de KNRM.

EHBZ

Eerste Hulp Bij Zeezoogdieren en vogels

Gezonde zeehonden vluchten het water in als mensen of andere dieren ze verstoren.

Niet elke zeehond op het strand hoeft gered te worden!

Als je een zeehond ziet...

- houd afstand, geef het dier rust en ruimte
- houd kinderen uit de buurt en honden aan de lijn
- jaag het dier NIET het water in
- bij pups: kijk minstens een kwartier lang goed om u heen om te zien of de moeder op een afstandje haar jong in de gaten houdt

Is het dier verzwakt of verwond en bij twijfel kun je altijd bellen!

Als je een vogel in de problemen ziet....

Jonge vogels hebben onze hulp minder vaak nodig dan gedacht wordt. Soms zitten ze op de grond omdat ze nog niet goed kunnen vliegen. Zet het vogeltje in dat geval hoger. Een tijdje de jonge vogel goed observeren en besluiten of hulp echt nodig is. Ouders zijn meestal in de buurt.

Het is niet verstandig een zieke roofvogel of zeezoogdier zelf op te pakken, coördinator Talsma komt indien nodig het dier ophalen. Zeehonden die weer beter zijn, worden later teruggebracht naar het eiland om in hun eigen leefgebied vrijgelaten te worden. Kijk in de Lytje Pole Agenda of hier een datum voor gepland is.

Contactgegevens:

Coördinator Schiermonnikoog
Dhr. T. Talsma, tel. 06-10761812
Bij geen gehoor:
Zeehondencentrum Pieterburen
tel. 0595-526526
Voor roofvogels en uilen:
Dhr. C. van der Wal
Zevenhuizen 5, tel. 06-45249932

ETEN & DRINKEN

Paviljoen Paal 3

Badweg 145, tel. 06-30347782
www.paviljoenpaal3.nl

Restaurant Noderstraun

Badweg 32, tel. 0519-531940
www.restaurantnoderstraun.nl

Restaurant/ijsalon Ambrosijn

Langestreek 13, tel. 0519-720261
www.ambrosijn.nl

Restaurant/pizzeria De Ware Jakob

Langestreek 46, tel. 0519-531687
www.dewarejakob.nl

Schiermonnikoger Vishandel

Noorderstreek 38, tel. 0519-531743
www.schiermonnikogervishandel.nl

Strandhotel & Beachclub Zandt aan Zee

Badweg 117, tel. 0519-531566
www.zandtaanzee.nl

Strandpaviljoen de Marlijn

Prins Bernhardweg 2, tel. 0519-531397
www.demarlijn.com

VERHUUR

Fietsenverhuur Schiermonnikoog

Middenstreek 10 en Badweg 6
tel. 0519-531104 / 06-23354618
www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Fietsenverhuur Soepboer & Schierfiets

Paaslandweg 1 en Noorderstreek 32
tel. 0519-531636
www.fietsenverhuurschiermonnikoog.com

Kindermeubilair

Fam. A. Holwerda
Reddingsweg 38
tel. 0519-531754 / 06-57040314 (vooraf reserveren)

Speluitleen

Langestreek Om de Noord 34
tel. 0519-531016 / 06-29398251
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Linnenverhuur Schiermonnikoog

Langestreek Om de Noord 34
tel. 0519-531016 / 06-52608105
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Schierlinnen

tel. 06-12896892
www.schierlinnen.nl

SCHOONMAAK

Schoonmaakbedrijf Schierglas

tel. 06-12896892
www.schierglas.nl

ACTIVITEITENSTRAND

AtelierSchier

www.atelieschier.com

KiteMobile

www.kitemobile.nl

Reactief Buitensport

www.reactief-buitensport.nl

SurfClub Schiermonnikoog

omejos@gmail.com

Thijs' vliegerparadijs

www.thijsvliegerparadijs.nl

Strandpaviljoen Paal 3

www.paviljoenpaal3.nl

Yoga aan Zee

www.yogaopschiermonnikoog.nl

Eilandpost -en meer- in strijd tegen waterzooi!

Lekker uitwaaien op het strand van Schiermonnikoog met de voeten in het zand en het geluid van de branding. Vakantie!

Dat plaatje werd wreed verstoord op 2 januari 2019 toen containers overboord sloegen en ons prachtige strand overspoeld werd met zoi.

Plastic speelgoed, schoenen, huisraad, overall plastic. Natuurlijk is veel opgeruimd en wat is blijven liggen zien we niet meer. Onder het zand of op de bodem van de Noordzee, klaar voor verdere afbrokkeling tot kleine stukjes: plastic soep. Waterzooi is een initiatief van eilanders en eilandgasten om aandacht te geven aan de stille milieuramp die de plastic soep vormt. Dat zie je terug in de in kunst gegoten gedichten van eilander kinderen, te lezen op de ansichtkaarten van Waterzooi, in vakantiehuisjes die voorzien zijn van een 100% plastic vrije huishoudkit, een filmavond en een mobiele expositie van aangespoelde zoi. Je kunt op verschillende manieren meedoen met Waterzooi. Stuur de ansichtkaarten de wereld in, ruim strandvondsten op in de jutbakken, ga bewust om met plastic, bezoek de filmavond en onze expositie. Je redt een klein stukje van ons mooie eiland en jezelf! De ansichtkaarten zijn als setje te koop bij de deelnemende kunstenaars van SJain. De opbrengst komt volledig ten goede aan onze activiteiten.

Like ook onze facebook pagina

WaterzooiopSchiermonnikoog

NAAR HET STRAND

Ontmoeting bij de provinciegrens tussen Friesland en Groningen

Het eiland wordt steeds langer

Schiermonnikoog is in Nederland de gemeente met de minste inwoners maar het is niet meer het kleinste eiland. Omdat het eiland steeds blijft groeien is er de afgelopen decennia veel oppervlakte bij gekomen.

De afgelopen 30 jaar is het eiland in oostelijke richting 3,5 kilometer gegroeid. Jaarlijks komt er ruim 110 meter bij. Het gevolg is dat de aanpassing van de gemeente- en provinciegrens (2006) inmiddels alweer is achterhaald. Het eiland ligt overwegend in Friesland, maar

een klein gedeelte ligt nu weer in de provincie Groningen. Met een oud-collega landmeter heeft Harry Alers onlangs de huidige provinciegrens tussen Friesland en Groningen op het strand zichtbaar gemaakt. Die grens loopt nu ruim 300 meter voor de oostelijke punt van het eiland.

Nieuwe strandpalen op Schiermonnikoog

Sinds 1868 staan er strandpalen op het eiland Schiermonnikoog. Die strandpalen zijn momenteel nuttig ter oriëntatie; vroeger hadden ze een heel andere functie.

Ze dienden als alarmsysteem voor de opdringerige zee. Als de zee probeerde het eiland binnen te dringen dan sloegen de strandpalen alarm. Als die palen plots dicht bij de zee stonden of als de palen langer werden moest er snel ingegrepen worden om te voorkomen dat er land verdween in zee. Momenteel is die functie van alarmsysteem overgenomen door moderne technieken zoals luchtfoto's, satellietbeelden en GPS-metingen. Dat de strandpalen toch nog steeds een functie hebben is gebleken ter hoogte van

Paal 5 werd steeds langer en stond steeds dicht bij de zee

paal 5. Daar verdwijnt sinds enkele jaren duidelijk heel veel strand. Paal 5 staat nu in zee en wordt steeds langer. Momenteel overweegt de Rijkswaterstaat om daar zandsuppletie toe te passen. Omdat er nauwelijks nog strandpalen staan langs de Noordzeekust is

besloten om in september 2019 op het strand nieuwe kilometerpalen te plaatsen. Die kilometerpalen zorgen dan voor eenvoudige oriëntatie. Ook de locatie van eventuele calamiteiten of meldingen wordt zo gemakkelijker.

'Paal 3' ligt weer in de winteropslag!

Na een heerlijke zomer is Paviljoen Paal 3 eind september weer afgebroken. In de winter is het tijd om even bij te komen, te zorgen voor het nodige onderhoud en uiteraard om alles voor te bereiden op een nieuw seizoen. Sinds 1985 wordt deze strandtent (het huidige paviljoen is afkomstig uit de jaren 50 en staat er sinds 2005) aan het einde van de Badweg jaarlijks opgebouwd en afge-

broken op het strand. Dus mocht je deze winter afvragen wat die palen daar midden op het strand doen, dan weet je inmiddels dat daar in

de zomer (het nieuwe seizoen start rond half april) volop genoten wordt van het strandleven!

ONTSPANNING

Zelfpluktuin

In 'de Tuin naast de Branding' telen wij groente, (klein-) fruit en bloemen. Duurzaam, lokaal en zonder chemische bestrijdingsmiddelen of kunstmest. Zaden en plantgoed zijn zoveel mogelijk biologisch aangekocht. Zolang er bloemen en groente op de tuin zijn, kun je komen oogsten of gewoon komen genieten van de rust en stilte op de pluktuin. Als de winterrust begint, gaan wij klussen doen en ons voorbereiden op volgend jaar.

Krijg je zin om daarbij te helpen? Er is altijd iets te doen. Je bent van harte welkom om eens te komen kijken. De Tuin naast de Branding is open zolang er bloemen en groente zijn te oogsten. Dit is sterk afhankelijk van het weer. Je vindt de pluktuin aan de Heereweg 2h op het perceel ten oosten van boerderij de Branding.

Meer informatie: tel. 06-57967397
Kijk op www.detuinnaastdebranding.nl voor actuele informatie.

Massing Massage

Bij Massagepraktijk Massing aan de Sintebloem kunt u terecht voor een sportmassage, klassieke ontspanningsmassage, drukpuntmassage, traditionele Thaise massage of een combinatie van verschillende therapeutische massagetechnieken. Alles ter verbetering van zowel lichamelijke als emotionele klachten, of gewoon ter ontspanning.

Meer informatie: www.massing-massage.nl of bel 06-12952887

Schierzeep

In 2018 besloten het Strandresort Schier en de Koningskaars om hun plastic waste te verminderen en Werfzeep te vragen biologische gastenzeepjes te ontwikkelen. In de zeep zijn kruiden van het eiland verwerkt: watermunt uit de duinvalleien en veldsalie van Kwekerij De wilde Akelei. Schierzeep is biologisch, handgemaakt, vegan, vrij van palmolie, plastics of chemische middelen en proefdiervrij. Schierzeep is verkrijgbaar bij de resorts, het VVV, Kwekerij De wilde Akelei, het Bezoekerscentrum en Kleur aan Zee.

Bioscoop

Gezellig een avondje uit? Hou dan de agenda op www.vvvschiermonnikoog.nl in de gaten want in het Dorpshuis vertoont de eilander bioscoop regelmatig recente en premièrefilms op groot scherm. Voor jong en oud is altijd wel een geschikte film te vinden: comedy-, drama- of familiefilms. Daarnaast worden regelmatig themafilms gedraaid.

Filmfestival

Op vrijdagavond 24 januari start het eerste Filmfestival van Schiermonnikoog. Op zaterdag loopt de programmering van 10:00 - 23:30 uur en op zondag van 10:00 - 16:00 uur. Een heel winters weekend films voor de echte liefhebber. Houd de website van de VVV Schiermonnikoog en de volgende Lytje Pole in de gaten voor uitgebreid nieuws en noteer dit weekend alvast in je agenda.

Mindandbodywork

Claudia van Diepen gaat in haar werk uit van het holistische principe dat lichaam, geest en ziel een geheel vormen en dat wij onlosmakelijk verbonden zijn met de wereld om ons heen. Ook gelooft zij in de kracht die al in je aanwezig is. Het is haar kracht jou bewust te maken van die eigen kracht en daarop te gaan vertrouwen. Haar fijngevoeligheid en helend vermogen in een veilige setting spelen een belangrijke rol tijdens haar sessies. Patronen en belemmeringen in dit leven en voorbij dit leven kunnen soms zelfs moeiteloos worden geheeld. Je kunt bij Claudia ook terecht voor energetische behandelingen en tevens organiseert zij in september en november bezinningsweekenden.

Kijk voor meer informatie op: www.vvvschiermonnikoog.nl

Wijn op 't Oog

Sommelier Eelke van der Heide neemt je tijdens een workshop en proeverij mee in de wereld van wijn. Hij volgde de Academie voor Gastronomie van smaakprofessor dr. Peter Klosse en deed ervaring op bij verschillende gerenommeerde restaurants op Michelinster-niveau, waaronder Landgoed Lauswolt in Beetsterzwaag. Deze heerlijke én leerzame wijnworkshop met het proeven van diverse wijnen met wijn-spijs-combinaties wil je niet missen en is een leuke, gezellige en slimme manier om meer over wijn te leren.

Meer informatie: www.vvvschiermonnikoog.nl

Bibliotheek

Kom naar de bieb wanneer je een krantje wilt lezen, een mooie roman wilt lenen, iets op internet op wilt zoeken of een speciaal boek over Schiermonnikoog of de Wadden wilt halen. Er zijn computers beschikbaar, een grote leestafel alsmede koffie en thee. Ook keuze uit duizenden E-books en luisterboeken. Regelmatig worden er lezingen en workshops georganiseerd.

Meer informatie in de gratis Lytje Pole Agenda en op www.vvvschiermonnikoog.nl

WELLNESS & GEZONDHEID

Wandelcoach

tel. 06-55194761

Lotus Massage

tel. 06-13551226.

Schoonheidssalon Beau Visage

tel. 06-46304292

Voetenkracht

tel. 06-16810646

Massing Massage

tel. 06-12952887

Pedicure/manicure

tel. 06-30962569

MindandBodywork

tel. 06-53616833

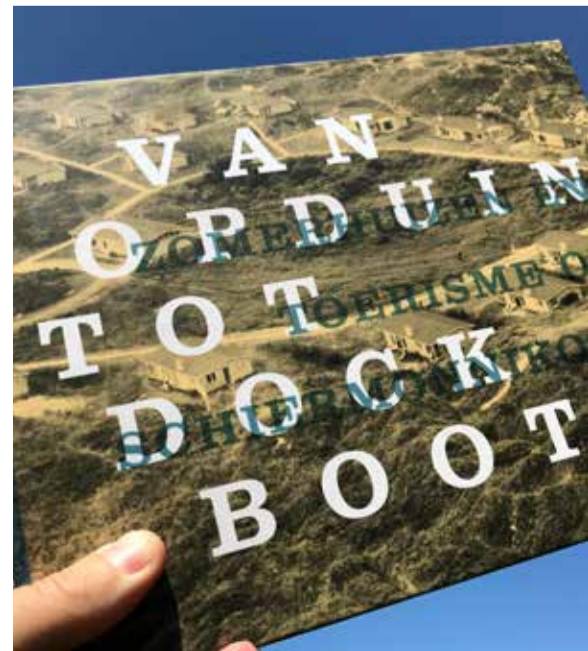
Anita's Styling Hair & Beauty

tel. 06-11725773

BOEKENRUBRIEK

Zomerhuizen en toerisme op Schiermonnikoog

Sinds 1866 komen er toeristen naar het eiland om te genieten van strand, rust, natuur, zon en zee. Vanaf dat moment neemt ook de bouw van zomerhuizen een vlucht. Het boek 'Van Opduin tot Dockboot' bevat portretten van achttien bijzondere zomerhuizen. Van het familievaakantiehuis Opduin uit 1913 tot de hedendaagse ontwerpen zoals Dockboot en Manatee. Al lezend ontdek je onder meer waarom de huizen een bepaalde naam hebben gekregen. Zo dankt het Steenhuis aan het Jacobspad zijn naam aan de eerste eigenaren, de familie Steen. Daarnaast komen ook de bungalowparken De Monnik en Klein Zwitserland aan bod. Niemand minder dan architect en meubelmaker Gerrit Rietveld blijkt aan de wieg te hebben gestaan van de vakantiewoningen op Klein Zwitserland. Door het boek heen staat een viertal hoofdstukken over het ontstaan en de ontwikkeling van het toerisme. In het 184 pagina's tellende boek staan naast de verhalen over de huizen veel foto's van toen en nu, afgewisseld met verschillende anekdotes over het eiland. Van Opduin tot Dockboot is verkrijgbaar bij Kolstein lifestyle & boeken aan de Middenstreek.

GEMEENTE SCHIERMONNIKOOG

Gemeentehuis

Het oudste deel van het gemeentehuis aan de Nieuwestreek werd gebouwd in 1857. Toen het gemeentehuis later wit werd geschilderd, kreeg het de bijnaam 'het Witte Huis'. In het Witte Huis bevinden zich de raadzaal annex trouwzaal en twee vergaderkamers.

In 2006 is de nieuwe kantoorvleugel van het gemeentehuis gebouwd, waarin zich het kantoorgedeelte en archief bevinden. Voor 1857 vergaderde men in het café van het voormalige recht-, raad- en posthuis van het eiland, op de plaats waar nu Hotel van der Werff is gevestigd.

Houd rekening met elkaar

Tussen de strandovergangen Badweg (oostelijk van strandpaviljoen Paal 3) en strandpaal 5 (westelijk van strandovergang Jacobspad) is het toegestaan om onder andere te vliegeren, kitesurfen en strandzeilen. Vliegeraars: gebruik bij voorkeur een vlieger die geen overbodig geluid maakt, kijk goed uit en zorg ervoor dat u ruim afstand houdt van mensen en dieren. Komt de huifkar in de buurt of zijn er ruiters? Neem dan uw vlieger even in (niet neerhalen).

Wandelaars en overige strandgebruikers: het activiteitenstrand op Schiermonnikoog is relatief klein. Omdat dit stuk strand is aangewezen voor het uitvoeren van deze activiteiten moet u zich er dus van bewust zijn dat er snelle voertuigen voorbij kunnen komen.

Houd daarmee rekening, zeker met kleine kinderen en loslopende honden. Vanzelfsprekend houden de vliegeraars rekening met u, maar mocht u behoefte hebben aan meer rustig recreëren raden wij aan een ander stuk strand te kiezen.

Drones

Op Schiermonnikoog hebben we liever niet dat u met een drone vliegt. Drones passen niet in het natuurgebied en zij verstoren de rust die wij en onze gasten waarderen. Daarnaast is het verstoren (laten opvliegen) van vogels en andere dieren strafbaar. Ook mag u niet vliegen in de no-fly zone, die een groot deel van Schiermonnikoog beslaat. Vliegt u toch met een drone? Houd u dan aan de regels.

Gemeenteraad

De gemeenteraad van Schiermonnikoog bestaat uit negen leden, afkomstig van de drie plaatselijke partijen: Samen voor Schiermonnikoog, Ons Belang en Schiermonnikoogs Belang. Het college wordt gevormd door de burgemeester en twee wethouders.

Strandvonder

In alle aan zee grenzende gemeenten wordt het beheer van de strandvonderij uitgeoefend door de burgemeester. U kunt uw vondsten melden bij de politie.

Strandrolstoel

Ook minder validen kunnen optimaal van het eiland genieten. De gemeente stelt gratis speciale strandrolstoelen beschikbaar, te vinden bij strandhotel Noderstraun aan de Badweg en strandpaviljoen De Marlijn aan de Prins Bernardweg.

Afval

In elke wijk staat een huisvuilcontainer. Hier kunt u groente- en fruitafval, kunststoffen, drankenkartons en metalen in deponeren. Afvalinzamelaar Omrin scheidt dit afval achteraf. De vuilcontainers opent u met een speciale sleutelhanger.

Glas kunt u op meerdere plekken kwijt in glasbakken. Het oud papier wordt iedere eerste woensdagavond van de maand verzameld. Grof huishoudelijk afval kunt u digitaal bij de gemeente aanmelden. Klein chemisch afval wordt viermaal per jaar opgehaald. Bij de inzamelbak in de supermarkt kunt u kleding, batterijen, spaarlampen e.d. kwijt.

Helpt u mee Schiermonnikoog schoon te houden?

Ja, wij willen trouwen... op Schiermonnikoog!

Wilt u trouwen op het kleinste bewoonde Waddeneiland van Nederland? Dat kan! Hier kunt u een onvergetelijke huwelijksdag beleven op een van de breedste stranden van Europa. De sfeervolle trouwlocaties dragen bij aan een unieke, intieme sfeer met volop gelegenheid om de ongerepte schoonheid en rust van het eiland te beleven.

Voordat u gaat trouwen moet u een aantal formele zaken regelen. De gemeente Schiermonnikoog is u hierbij graag van dienst. Via onze website www.schiermonnikoog.nl geven wij u zoveel mogelijk informatie om u voor te bereiden op uw huwelijk.

monnikoog.nl geven wij u zoveel mogelijk informatie om u voor te bereiden op uw huwelijk.

Fairtrade Schiermonnikoog

De landelijke jury van de Fairtrade campagne is lovend over het aantal horecagelegenheden op Schiermonnikoog die Fairtrade producten aanbieden. Ook diverse winkels en verenigingen doen mee zodat we met recht kunnen spreken over 'Fairtrade Schiermonnikoog'.

Honden

Op het eiland is een aantal routes uitgezet waar u uw hond onaangeliend kunt uitlaten. Deze routes zijn met borden aangegeven (roze lijn op de kaart). Op de rest van het eiland moeten honden aan de lijn. Op Schiermonnikoog geldt een opruimplicht. Dit wil zeggen dat de begeleider van de hond verplicht is de uitwerpselen van de hond direct op te ruimen.

Dit geldt voor de gehele bebouwde kom, kinderspeelplaatsen en de paden en wegen buiten de bebouwde kom. Op diverse plekken in het dorp staan Depodogs met gratis opruimzakjes. De gebruikte zakjes gooit u in de afvalbakken, die overal in en buiten het dorp staan.

Iets kwijt of gevonden?

Op de website www.verlorenofgevonden.nl kunt u alle gevonden en verloren voorwerpen raadplegen en een voorwerp registreren als verloren of als gevonden. Ga naar de Publieksbalie van het gemeentehuis voor meer informatie en/of het aanmelden van een gevonden of verloren voorwerp.

Gemeentehuis
Nieuwestreek 5
Postbus 20,
9166 ZP Schiermonnikoog
tel. 0519-535050
www.schiermonnikoog.nl
postbus20@schiermonnikoog.nl
Op werkdagen geopend
van 8:30 tot 12:00 uur.

KERKNIEUWS

Protestantse Gemeente

De Protestantse Gemeente Schiermonnikoog is in 2006 ontstaan uit het samengaan van de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk.

De gemeente heeft een eigen predikant, ds. Van Rijswijk. Elke zondagochtend om 10:00 uur kunt u een kerkdienst bijwonen. In het hoogseizoen is er kinderopas en kinderverdient. En op iedere eerste zondag van de maand is er 'koffiedrinken' na de dienst, een mooie gelegenheid om elkaar te groeten en ontmoeten.

De kerkdiensten worden in de regel gehouden in de Got Tjark en in de maanden juli en augustus in het Cultureel Ontmoetingscentrum Schiermonnikoog (COS) aan de Langestreek, omdat deze voormalig gereformeerde kerk meer plaatsen biedt. De data en locatie van alle diensten vindt u op de publicatieborden bij de Got Tjark.

Ds. N.J. van Rijswijk
tel. 0519-531269
n.vanrijswijk@knid.nl

De Sint Egbert Kapel

Al meer dan 100 jaar is dit de plek waar mensen samenkomen. Waar verdriet gedeeld wordt, vreugde gevierd. De plek waar in het midden van de vorige eeuw vele tranen vloeiden van de kinderen, die in het naastgelegen koloniehuis een paar weken verbleven om aan te sterken.

Nu - in de 21e eeuw - is de vanzelfsprekende zondagse kerkgang verdwenen. Toch staat de kapel als een baksteen aan de Badweg. Uitnodigend om binnen te treden en even te verblijven in stilte. Iedere zondag is er om 10:30u een viering.

Er is geen vaste voorganger in de kapel. De paters, priesters, pastores en lekenvoorgangers komen uit Nederland, België en zelfs uit Engeland.

De vieringen zijn laagdrempelig en eenvoudig. Informatie over de vieringen staat op het bord bij de ingang van de kapel.

Verdere informatie vindt u op www.sintegbertkapel.nl

Klooster Schiermonnikoog

De monniken zijn in januari verhuisd naar hun nieuwe klooster (voormalig herberg Rijsbergen).

Ze gaan eerst een periode proefwonen om te kijken of de plannen die eerder gemaakt zijn ook echt uitvoerbaar zijn. De eerste maanden willen de monniken het huis graag eigen maken en zullen dan ook nog geen gasten en bezoekers ontvangen.

De monniken hopen zo gauw als mogelijk weer te beginnen met de vertrouwde diensten in de kapel. In volgende edities van deze krant valt meer te lezen over de openingstijden, diensten en de nieuwe inrichting van het klooster.

Op www.kloosterschiermonnikoog.nl is de meest actuele informatie terug te vinden.

HOOG & LAAG WATER

23/09/2019	4:42	HW	90
23/09/2019	10:50	LW	-99
23/09/2019	17:33	HW	86
23/09/2019	23:25	LW	-82
24/09/2019	6:00	HW	90
24/09/2019	12:16	LW	-89
24/09/2019	19:10	HW	87
25/09/2019	1:03	LW	-77
25/09/2019	7:45	HW	100
25/09/2019	13:45	LW	-96
25/09/2019	20:29	HW	98
26/09/2019	2:26	LW	-89
26/09/2019	8:56	HW	117
26/09/2019	15:00	LW	-114
26/09/2019	21:35	HW	110
27/09/2019	3:29	LW	-105
27/09/2019	9:56	HW	131
27/09/2019	16:10	LW	-128
27/09/2019	22:35	HW	118
28/09/2019	4:25	LW	-116
28/09/2019	10:55	HW	140
28/09/2019	17:15	LW	-136
28/09/2019	23:24	HW	121
29/09/2019	5:26	LW	-124
29/09/2019	11:36	HW	145
29/09/2019	18:06	LW	-140
30/09/2019	0:20	HW	123
30/09/2019	6:21	LW	-131
30/09/2019	12:26	HW	146
30/09/2019	18:51	LW	-142
1/10/2019	1:05	HW	123
1/10/2019	7:06	LW	-136
1/10/2019	13:11	HW	145
1/10/2019	19:35	LW	-140
2/10/2019	1:46	HW	122
2/10/2019	7:46	LW	-139
2/10/2019	13:56	HW	139
2/10/2019	20:11	LW	-135
3/10/2019	2:20	HW	119
3/10/2019	8:21	LW	-138
3/10/2019	14:40	HW	128
3/10/2019	20:45	LW	-125
4/10/2019	2:55	HW	113
4/10/2019	8:58	LW	-130
4/10/2019	15:15	HW	113
4/10/2019	21:16	LW	-112
5/10/2019	3:35	HW	106
5/10/2019	9:36	LW	-116
5/10/2019	16:05	HW	97
5/10/2019	21:55	LW	-96
6/10/2019	4:21	HW	99
6/10/2019	10:21	LW	-99
6/10/2019	16:47	HW	83
6/10/2019	22:40	LW	-79
7/10/2019	5:10	HW	94
7/10/2019	11:20	LW	-81
7/10/2019	18:09	HW	74
7/10/2019	23:50	LW	-63
8/10/2019	6:33	HW	93
8/10/2019	12:45	LW	-73
8/10/2019	19:30	HW	75
9/10/2019	1:25	LW	-64
9/10/2019	7:59	HW	101
9/10/2019	14:20	LW	-86
9/10/2019	21:00	HW	86
10/10/2019	2:46	LW	-81
10/10/2019	9:10	HW	115
10/10/2019	15:21	LW	-103
10/10/2019	21:55	HW	99
11/10/2019	3:37	LW	-97
11/10/2019	10:00	HW	125
11/10/2019	16:10	LW	-114
11/10/2019	22:40	HW	106
12/10/2019	4:28	LW	-107
12/10/2019	10:34	HW	128
12/10/2019	16:50	LW	-118
12/10/2019	23:15	HW	108
13/10/2019	5:06	LW	-110
13/10/2019	11:15	HW	129
13/10/2019	17:26	LW	-118
13/10/2019	23:44	HW	111
14/10/2019	5:42	LW	-113
14/10/2019	11:45	HW	130
14/10/2019	18:05	LW	-119
15/10/2019	0:10	HW	115

15/10/2019	6:15	LW	-117
15/10/2019	12:26	HW	130
15/10/2019	18:30	LW	-121
16/10/2019	0:45	HW	117
16/10/2019	6:45	LW	-121
16/10/2019	12:55	HW	128
16/10/2019	18:55	LW	-120
17/10/2019	1:15	HW	117
17/10/2019	7:10	LW	-122
17/10/2019	13:20	HW	124
17/10/2019	19:29	LW	-117
18/10/2019	1:45	HW	114
18/10/2019	7:45	LW	-120
18/10/2019	13:58	HW	116
18/10/2019	19:56	LW	-113
19/10/2019	2:15	HW	110
19/10/2019	8:09	LW	-118
19/10/2019	14:36	HW	108
19/10/2019	20:26	LW	-109
20/10/2019	2:52	HW	107
20/10/2019	8:48	LW	-115
20/10/2019	15:15	HW	99
20/10/2019	21:06	LW	-102
21/10/2019	3:36	HW	104
21/10/2019	9:30	LW	-108

3/11/2019	2:05	HW	113
3/11/2019	8:10	LW	-110
3/11/2019	14:30	HW	88
3/11/2019	20:20	LW	-94
4/11/2019	2:41	HW	107
4/11/2019	8:50	LW	-95
4/11/2019	15:20	HW	76
4/11/2019	21:00	LW	-80
5/11/2019	3:45	HW	100
5/11/2019	9:46	LW	-79
5/11/2019	16:29	HW	68
5/11/2019	21:55	LW	-65
6/11/2019	4:55	HW	97
6/11/2019	11:05	LW	-68
6/11/2019	17:38	HW	68
6/11/2019	23:14	LW	-57
7/11/2019	6:01	HW	100
7/11/2019	12:25	LW	-74
7/11/2019	19:00	HW	77
8/11/2019	0:55	LW	-66
8/11/2019	7:14	HW	108
8/11/2019	13:30	LW	-89
8/11/2019	20:10	HW	89
9/11/2019	1:56	LW	-82
9/11/2019	8:15	HW	117

21/11/2019	23:15	LW	-79
22/11/2019	5:45	HW	114
22/11/2019	12:04	LW	-103
22/11/2019	18:51	HW	90
23/11/2019	0:30	LW	-87
23/11/2019	7:00	HW	121
23/11/2019	13:12	LW	-114
23/11/2019	19:55	HW	100
24/11/2019	1:40	LW	-99
24/11/2019	8:05	HW	127
24/11/2019	14:16	LW	-121
24/11/2019	20:55	HW	108
25/11/2019	2:36	LW	-109
25/11/2019	8:55	HW	131
25/11/2019	15:09	LW	-124
25/11/2019	21:41	HW	115
26/11/2019	3:34	LW	-116
26/11/2019	9:56	HW	132
26/11/2019	16:06	LW	-124
26/11/2019	22:26	HW	121
27/11/2019	4:31	LW	-122
27/11/2019	10:41	HW	131
27/11/2019	16:56	LW	-122
27/11/2019	22:58	HW	125
28/11/2019	5:24	LW	-125

10/12/2019	21:36	HW	112
11/12/2019	3:25	LW	-109
11/12/2019	9:35	HW	121
11/12/2019	15:45	LW	-120
11/12/2019	22:16	HW	119
12/12/2019	4:06	LW	-116
12/12/2019	10:25	HW	123
12/12/2019	16:26	LW	-123
12/12/2019	22:54	HW	124
13/12/2019	4:55	LW	-121
13/12/2019	11:10	HW	122
13/12/2019	17:06	LW	-123
13/12/2019	23:25	HW	126
14/12/2019	5:36	LW	-123
14/12/2019	11:52	HW	117
14/12/2019	17:46	LW	-121
15/12/2019	0:06	HW	127
15/12/2019	6:16	LW	-124
15/12/2019	12:36	HW	111
15/12/2019	18:26	LW	-118
16/12/2019	0:40	HW	128
16/12/2019	6:56	LW	-123
16/12/2019	13:15	HW	105
16/12/2019	19:06	LW	-114
17/12/2019	1:34	HW	127
17/12/2019	7:40	LW	-121
17/12/2019	14:05	HW	98
17/12/2019	19:53	LW	-109
18/12/2019	2:15	HW	126
18/12/2019	8:36	LW	-117
18/12/2019	15:06	HW	91
18/12/2019	20:41	LW	-104
19/12/2019	3:11	HW	123
19/12/2019	9:26	LW	-113
19/12/2019	16:06	HW	86
19/12/2019	21:40	LW	-98
20/12/2019	4:05	HW	119
20/12/2019	10:30	LW	-110
20/12/2019	17:08	HW	83
20/12/2019	22:55	LW	-93
21/12/2019	5:20	HW	115
21/12/2019	11:36	LW	-109
21/12/2019	18:15	HW	85
21/12/2019	23:56	LW	-94
22/12/2019	6:29	HW	114
22/12/2019	12:45	LW	-111
22/12/2019	19:15	HW	90
23/12/2019	1:06	LW	-100
23/12/2019	7:38	HW	115
23/12/2019	13:46	LW	-115
23/12/2019	20:20	HW	99
24/12/2019	2:16	LW	-108
24/12/2019	8:46	HW	117
24/12/2019	14:46	LW	-117
24/12/2019	21:22	HW	108
25/12/2019	3:16	LW	-116
25/12/2019	9:30	HW	118
25/12/2019	15:45	LW	-119
25/12/2019	22:04	HW	117
26/12/2019	4:15	LW	-122
26/12/2019	10:25	HW	117
26/12/2019	16:35	LW	-119
26/12/2019	22:35	HW	123
27/12/2019	5:06	LW	-125
27/12/2019	11:05	HW	113
27/12/2019	17:24	LW	-118
27/12/2019	23:26	HW	128
28/12/2019	5:50	LW	-126
28/12/2019	11:55	HW	107
28/12/2019	17:55	LW	-118
29/12/2019	0:06	HW	129
29/12/2019	6:26	LW	-124
29/12/2019	12:30	HW	99
29/12/2019	18:26	LW	-118
30/12/2019	0:35	HW	128
30/12/2019	7:01	LW	-121
30/12/2019	13:15	HW	91
30/12/2019	19:00	LW	-117
31/12/2019	1:15	HW	124
31/12/2019	7:35	LW	-115
31/12/2019	13:43	HW	84
31/12/2019	19:30	LW	-114

Het Getij

MEER GETIJDENTABELLEN? BEKIJK ONZE SCHIER APP

21/10/2019	16:10	HW	90
21/10/2019	21:54	LW	-91
22/10/2019	4:35	HW	100
22/10/2019	10:36	LW	-96
22/10/2019	17:20	HW	83
22/10/2019	23:06	LW	-77
23/10/2019	5:45	HW	100
23/10/2019	11:55	LW	-89
23/10/2019	18:50	HW	85
24/10/2019	0:30	LW	-73
24/10/2019	7:10	HW	108
24/10/2019	13:25	LW	-97
24/10/2019	20:05	HW	95
25/10/2019	1:56	LW	-84
25/10/2019	8:25	HW	121
25/10/2019	14:39	LW	-114
25/10/2019	21:21	HW	107
26/10/2019	3:06	LW	-100
26/10/2019	9:31	HW	133
26/10/2019	15:42	LW	-126
26/10/2019	22:15	HW	115
27/10/2019	3:06	LW	-112
27/10/2019	9:26	HW	139
27/10/2019	15:45	LW	-131
27/10/2019	22:06	HW	120
28/10/2019	4:06	LW	-119
28/10/2019	10:16	HW	142
28/10/2019	16:36	LW	-132
28/10/2019	22:52	HW	123
29/10/2019	4:56	LW	-125
29/10/2019	11:00	HW	142
29/10/2019	17:21	LW	-131
29/10/2019	23:36	HW	125
30/10/2019	5:36	LW	-130
30/10/2019	11:50	HW	138
30/10/2019	18:06	LW	-128
31/10/2019	0:16	HW	126
31/10/2019	6:16	LW	-132
31/10/2019	12:30	HW	130
31/10/2019	18:36	LW	-123
1/11/2019	0:56	HW	124
1/11/2019	6:56	LW	-130

Huur een luxe ingerichte tent op camping Seedune.

**SNEL
BOEKEN
VOL=VOL**

www.ingerichtetenten.nl

Op de camping staan 30 nieuwe boog- en piramidetenten voor u klaar. De grote zonneluifel zorgt voor veel schaduw en extra leefruimte. Een koelkast, een kookcomfort, vaste bedden, en volledige keukeninrichting zorgen voor alle luxe. Verhuur tot maximaal 6 personen per tent.

GLAMPING: Luxe kamperen, alle gemakken, maar toch lekker buiten!

HUISJE "Lente" TE HUUR

Veel privacy en tuin op het zuiden.
www.lente.nl 06-15155902

Looking for unique
spectacular expeditions in
Unesco World Heritage?
Live Life Waddensea?
Our most beautiful place
in the Netherlands?
Come join us!

Jelle Bos

BELEEF LAUWERSOOG

Free parking at Lauwersoog | Call us at +31 (0)519 349133 | follow us at twitter @lauwersoognl
FB Beleef Lauwersoog | www.beleef-lauwersoog.nl